АГУУ ЛЕНИНЭЙ ПАРТИДА АЛДАР СОЛО!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гарана | № 45 (15667) | 1981 оной февралиин 23, понедельник | Сэн 2 мүнгэн.

ТЭМСЭЛЭЙ, ИЛАЛТЫН ЗАМААР

Үе сагнай гайхалтай түргэнөөр урагшаа дабшана. Бүхы хүн түрэлтэнэй анхарал татаһан түүхэтэ үдэр хүрэжэ ерэбэ. Мүнөөдэр манай Эхэ ороной ниислэл — алдарта Москва хотодо Кремлиин курантнуудай һүр жабхалантайгаар арба сохиходо, Съезднүүдэй ордон соо Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд хүдэлмэреэ эхилхэнь. Хүн түрэлтэнэй, манай агууехэ Совет ороной, багша Ленинэй сэсэн мэргэн ухаан бодолоор байгуулагдаһан партиин түүхэдэ энэ үдэр алтан үзэгүүдээр бэшэгдэхэ байһаниинь лабтай. Хэды олон жэлнүүдэй үнгэрөөшье һаань, гүрэн түрынгөө, түрэл партиингаа түүхын хуудаһануудые һэхэхэдээ, бүхы үеын хүнүүд бултагаа мүнөөдэрэймнай онсо баяр баясхалан тухай бидэндэ атаархан бодомжолхол, манай үе сагай баатарлиг хэрэгүүдые үльгэр домогтол соносхохол.

Партиин съезд... Энэ хоёрхон үгэ соо бүхы совет арад зоной хэһэн ажал, гаталһан зам, сэдьхэлэй эрмэлзэл, жаргалта байдал, шэнэ зорилгонууд оронхой. Юундэб гэхэдэ, партиин жагсаалда арад зоноймнай эгээл түрүү, эгээл эдэбхитэй хүбиинь ородог. 18 миллион шахуу коммунистнууд партиингаа съездын нээгдэхэ үдэр нүхэдэйнгөө үмэнэ, партийна организацинга гэшүүдэй, арад зонойнгоо, нүхэдэйнгөө үмэнэ хэһэн ажал, түйлаһан амжалтанууд тухайгаа элидхэжэ, саашанхи замаа тодорхойлхо.

Партиин съезд КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоо ба дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонуудые, КПСС-эй Центральна Шалгалтын комиссиин тоосоое хаража үзэхэ, СССР-эй 1981—1985 онуудай Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые зүбшэн батлаха, партиин түбэй органуудые һунгаха байна.

«Съезд бүхэн манай партиин ба ороной урда шэнэ ехэ хараа түсэбүүдые нээдэг байгаа. Коммунис байгуулалтын оршон ерэжэ байгаа шатадахи тодорхой стратеги ба тактикые тодорхойлхо уялгатай түс съездшье иимэ байха бээз гээд найданаб», — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев партиин ЦК-гай июниин (1980 он) Пленум дээрэ хэлээ һэн. Иимэл хадань хүн түрэлтэн манай агууехэ партиин съездын эхилхые хүлеэн ядажа, тэрэниие угталгада эдэбхитэйгээр бэлдэһэн байна бшуу.

Манай республикын ажалшад партиин ээлжээтэ съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ, түсэб болон социалис уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ оролдоо. Промышленна предприятинууднай арбадахи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 52 миллион түхэригэй продукци худалдаһан юм. Арбадахи табан жэлэй туршада республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ 2,5 миллиард түхэриг мүнгэн зөөри гаргашалагдаа. Түлишын-элшэ хүсэнэй үндэһэ һуури Буряад орондомнай саашадаа түргэнөөр хүгжэжэ байгаа. Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүд соо баригдахаар хараалагдаһан Гусиноозерскын ГРЭС-эй нэгэдэхи ээлжээн ашаглалгада үгтөө. Ехэ-ехэ барилганууд бодхоогдоо, тэдэнэй тоодо Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай, гадар нэхэмэл хубсаһанай фабрика, һүнэй завод, бройлерно фабрика, «Бурятферммаш» заводой нэгэдэхи ээлжээн, холимол тэжээлэй заводууд оролсоно.

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогта барилга эршэтэйгээр ябуулагдажа байнхай. Ажал хүдэлмэридөө үдэр бүри шэн габьяа харуулдаг БАМ-айхид арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь холо урид дүүргэжэ, партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалгада хүртөө һэн. Энэ амаршалга агууехэ барилгада хабаадагшатай дунда шэнэ үүсхэл дэбжээжэ, үндэр эдэбхи түрүүлээ.

Арбадахи табан жэлэй болон 1980 оной түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой, гахайн мяха үйлэдбэрилдэг ажахынууд хоорондын Улаан-Үдын нэгэдэлэй коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуудаар болон «Арбадахи табан жэлдэ түйлаһан үндэр ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанарай түлөө» гэһэн дурасхаалта тэмдэгүүдээр шагнагдаа. Тиихэдэ республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэ хото, мүн нарин сэмбын комбинатай, Ивалгын леспромхозой, Зэдын районой Оёорой совхозой, Загарайн, Сотниковско болон Улаан-Үдын шубуунай фабрикануудай коллективүүд РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудаар шагнагдаба.

Хэдышье хүшэр хүндэ эрхэ байдалай тохёолдобошье, партиин, гүрэн түрын саг үргэлжын анхарал, туһаламжын ашаар, республикымнай таряашадай, малшадай, мэргэжэлтэдэй хүсэл оролдолгоор арбадахи табан жэлэй туршада жэлдэ дунда зэргээр мяха үйлэдбэрилгэ 3,7 процентээр, һү — 8,6, нооһо хайшалалга — 7,7, үндэгэ суглуулга 46 процентээр ургаа.

Жэлһээ жэл бүри республикымнай ажалшадай ажабайдал баян дэлгэр болоно. Табан жэл соо 1,6 миллион дүрбэлжэн метр гэр байра барилгадаа, эмшэлгын, амаралтын байшангууд олошороо. Ажалшадай олзо доход үнгэрһэн жэлнүүдтэ нилээд ургаһан байха юм. Буряадай эрдэмтэд амжалтануудаараа арад зоноо баясуулаа, уран зэлигтэн зохеохы ажалтан шэнэ-шэнэ зүтээлнүүдые бэлэглээ. Эдэ бүгэдэ сэдьхэл хүдэлгэмэ хубилалтануудай манай партиин, Совет гүрэнэй ленинскэ национальна политикын бодото дээрээ бэелһэнэй толотомо гэршэ байһаниинь элитэ.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай партиин ЦК-гай проект дотор манай республикада тон шухала объектнүүдые байгуулхаар хараалһаниинь бидэниис ехэтэ баясуулаа. Юуб гэхэдэ, бүхы орондо удха шанартай эдэ барилгануудые бодхоолго республикымнай саашадаа хүгжэлтэдэ хүсэтэ нүлөө үзүүлхэ бшуу. Гадна байгша оной январиин 9-дэ партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй баталан абаһан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые саашадань комплексноор хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол республикымнай арадай ажахын саашадаа эршэмтэй хурданаар дабшалтын, тодорхой, дайшалхы программа боложо, ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулна.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хабаадажа, республикымнай промышленностиин ажалшад байгша оной январь һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 1.4 миллион түхэригэй продукци худалдаһан байна. Хүдөөгэй малшад энэ жэлэй хүшэр хүндэ үбэлжэлтые эмхитэйгээр үнгэргэхын, мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгада бүрин дүүрэнээр бэлдэхын түлөө оролдожо, ажалайнгаа вахтада агуу партиингаа съездые угтажа байна.

Хэзээдэшье тэмсэлэй манлайда дабшадаг коммунистнууд энэшье удаа баатарлиг ажалай жэшээ харуулна. Буряадай 48 мянга гаран коммунистнуудай түлөөлэгшэд — партиин XXVI съездын делегадууд «Байгал» ажахын һаалишан Л. Н. Седых, Баргажанай хонишон О. Э. Сангадиева, авиазаводой хүдэлмэришэн В. И. Бардунаев, БАМ-ай барилгашан В. И. Аксенов болон бусад социалис мүрысөөндэ шэнэ илалтануудые түйланхай, Москва хото партиин съездэ мордоо.

Буряад ороноймнай ажалшад агуу партиингаа XXVI съездые үнэн зүрхэнһөө амаршалжа, делегадуудтань амжалта түгэс ажаллахыень үреэгээд, съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, сэдьхэл бодолоо, дүй дүршэлөө зорюулха байһанаа мэдүүлнэ.

АМЖАЛТАДА УРЯАЛҺАН УЛААН ТУГ

Түмэр замшадай соёлой ордон соо Улаан-Үдын түмэр замай отделениин партиино-ажахын эдэбхитэдэй суглаан үнгэргэгдөө. Эндэ СССР-эй зам харилсаанай министрэй орлогшо С. А. Пашинин «Арбадахи табан жэлдэ эрхим ашаг үрэтэйгөөр, шанартайгаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дурасхаалай тэмдэг, мүн 1980 ондо дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ онсо шалгарһанайнгаа түлөө шагнагдаһан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг М. И. Калининай нэрэмжэтэ түс депогой коллективтэ барюулаа. Эрхим амжалта түйлаһан түс коллектив СССР-эй ВДНХ-гай Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Иимэ ехэ шагналда хүртэхын түлөө депогой машинистнууд арбадахи табан жэлдэ, үнгэрһэн жэлэй туршада горитой оролдолго гарган ажаллаһан байха. Эдэнэр электрын элшэ хүсэ алмаһан, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн, горитой ехэ ашаа шэрэһэн байна. Энэ амжалтань үндэрөөр сэгнэгдэжэ, түс коллективые шэнэ илалтада уряалба.

Энэ суглаанда харюугай үгэ хэлэһэн машинист Ф. Т. Пономарев, слесарь В. И. Гнеушев, депогой начальник А. С. Коренев гэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бүри һайнаар ажаллаха байһанаа мэдүүлээ.

Эдэбхитэдэй суглаанда отделениин начальник Н. В. Вовк элидхэл хээ.

Мүн суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь Л. В. Потапов хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээд, бүлэг түмэр замшадта гүрэнэй шагналнуудые барюулаа.

Эндэ облсовпрофой түрүүлэгшэ А. Д. Чукаев, Забайкалиин түмэр замай делегаци байлсаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: депогой түлөөлэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг барюулагдана.

Л. МАШАНОВАЙ фото.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ ПРИКАЗ

1981 оной февралиин 23 — *№ 35* — *Москва хото*

...солдадууд ба матросууд, сержантнууд болон старшинанууд!

...прапорщигууд ба мичманууд!

...офицернууд, генералнууд болон адмиралнууд!

...Нүхэдүүд, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветерануud!

...арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 63 жэлэй ойе мүнөөдэр баяртайгаар тэмдэглэжэ байна.

Мүнөөдэрэй һайндэр онсо гайхамшаг хэрэгтэй — Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездын хүдэлмэриин эхилэлтэй тудаалдаа. Совет хүнүүд түрэл Ленинскэ партиингаа съездые политическэ ба ажалай үндэр дэбжэлтын, социалис мүрысөөнэй үргэн ехэ дэлисэтэйгээр дэлгэрһэн ор... байдалда угтаба. Хүдэлмэришэн анги, колхозно таряа... болон интеллигенци КПСС-эй шалгармал хүтэлбэрээр ...коммунис байгуулалтын хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые түй... арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабаринуудые дүүргэхын тула зориг түгэсөөр ажаллана.

...Эхэ ороной ажалшад, Армиин ба Флодой сэрэгшэд партиин дотоодын болон гадаадын политикые, Центральна Комитедэй, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой асари ехэ, үрэ түгэс ажал ябуулгые нэгэ һанаатайгаар һайшаана, үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ.

Империализмын ээрхэг түримхэй хүсэнүүд буу зэбсэгүүдые урдилдэн түхеэрхэ, уласхоорондын шахардуу байдал ...һүжэрөөхэ гэдэг политикаяа Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа бодолдо эсэргүү ...«хүйтэн дайнай» үеын оршон байдал һэргээхэ һэдэл гаргана. США-гай ба бусад гүрэнүүдэй империалис ...бүлэгүүд Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй туһаламжаар ...сэрэгэй аюултай туламтануудые бии болгоно, бэеэ ...гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралга эмхидхэнэ, Социализмын оронуудай нэгэдэлые һандааха һэдэл гаргагдана.

...оршон байдалда Коммунис парти, Советскэ правительство амгалан байдалай дайсадай харата аашануудые ...наринаар адаглан харана, оронойнгоо оборонно шадалые зохихо хэм хэмжээндэ байлгаха, Армиин ба ...дайшалхы хүсэ бэхижүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэнэ.

В. И. Ленинэй тогтоон байгуулһан, совет патриотизмын ба пролетарска интернационализмын суртал бодолтойгоор Коммунис партиин хүмүүжүүлһэн СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд өөрынгөө арадта, коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй үнэн байдаг. Эдэнэр Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй аха дүү арминуудтай хамта бата нэгэдэлтэйгээр жагсан, амгалан тайбан байдал һэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаална, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аюулгүй байдал найдамтайгаар хангана.

Арми болон Флодой дэлгэрһэн, съездын урда тээхи социалис мүрысөөн газарай, агаарай ба далайн мэргэжэл улам нарижуулан һайжаруулха, журам ба сэрэгэй шанга гурим бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эрхим подразделенинүүд, частьнууд ба корабльнуудай ургалтада туһа хүргөө. Дайшалхы бэлэн байлгань шэнэ шатада дэбжээ.

Нүхэдүүд, Армиин ба Флодой сэрэгшэд!

Нүхэдүүд, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветеранууд!

Бүгэдэ арадай һайндэрөөр — Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрөөр таанадые амаршалнаб. Сэрэгэй ба политическэ бэлэдхэлдээ, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы түгэс бэлэн байлгын талаар шэнэ амжалтануудые түйлахыень сэрэгэй бүхы албатадта хүсэнэб.

Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 63 жэлэй ойн хүндэлэлдэ иигэжэ захирнаб:

1981 оной февралиин 23-да нютагай сагаар 21 часта манай Эхэ ороной ниислэл баатар-хото Москвада, союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ, баатар-хотонууд Ленинград, Волгоград, Одессэ, Севастополь, Новороссийск, Керчь ба Тулада, баатар-хэрэм Брестдэ, тэрэшэлэн Калининград, Львов, Ростов-на-Дону, Куйбышев, Свердловск, Новосибирск, Шэтэ, Хабаровск, Владивосток ба Североморск хотонуудта һайндэрэй фейерверк бадаргаха.

Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 63 жэлэй ой мандаха болтогой!

Баатар габьяата совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые үүсхэгшэ ба эмхидхэгшэ — Советскэ Союзай Коммунис партида алдар соло!

СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал
Д. УСТИНОВ.

ОСТАНКИНАДА БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

Февралиин 21-дэ Түбэй телевидениин концертнэ студида КПСС-эй XXVI съездын делегадуудтай уулзалга болоо. Бүхы союзна республикануудһаа, Байгал-Амаран түмэр замһаа, Ураалһаа, Волгоһоо, Баруун ба Зүүн Сибириин шэнэ газарнуудһаа, ороной бусад районуудһаа Москвада ерээд, уулзалгада хабаадагшадые журналистнууд, олондо мэдээжэ телевизионно дамжуулгануудые эрхилэгшэд, искусствын мастернууд амаршалба.

Уулзалга һайндэрэй ехэ концертээр дүүрэ.

(ТАСС).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

БЭШҮҮР

Партиин XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Нарин-Нугын һаалиин фермын коллектив шэнэ табан жэлэй эхин һарада эрхим амжалта түйлаба. Тэдэнэр январь һарада 390 центнер һү үйлэдбэрилжэ, хараалагдаһан түсэбөө 107 процент бэелүүлһэн байна. Фермын түрүү һаалишад Людмила Иошинская, Ирина Пелепягина, Полина Чаусова гэгшэд һарынгаа даабарие холо үлүүлһэн юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ Нарин-Нугын һаалиин фермын һаалишад февраль һарада һү үйлэдбэрилхэ түсэбөө болзорһоо уридшалан дүүргэбэ.

Д. ГАРМАЕВ.

ТҮНХЭН

Туранай совхозой малшад КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, байгша оной февралиин 5-да мяха гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тэдэнэр түсэбэй ёһоор 740 центнер тушааха һаа, тэрэнээ 787 центнертэ хүргэһэн байба.

Совхозой малшад мүн энэ үдэр һү гүрэндэ худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Түсэбөөр 200 центнерэй орондо 204 центнер һү тоһоной заводто тушааһан байна.

В. ТУЛАЕВ.

ЗАГАРАЙ

Алдарта партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан Хүрбын үйлэдбэрилгэ-туршалгын ажахын һү, һаалиин комплексын коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ. Тэдэнэр байгша онойнгоо түрүүшын хоёр һарын даабарие съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэбди гэһэн уялгаяа урид бэелүүлээ.

Тэрэшэлэн ажахы гүрэндэ мяха худалдаха байгша онойнгоо түрүүшын хахад жэлэй түсэб сүм дүүргээ. Түйлагдаһан энэ амжалтада партиин гэшүүндэ кандидат В. Н. Постников, Р. М. Бузина, П. Г. Лосева хубитаяа оруулба.

В. БУДАЖАПОВ.

АЛДАРТА ПАРТИИН ХҮТЭЛБЭРЕЭР

Бүхы совет хүнүүд, мүн дэлхэйн ажалшан арадууд, түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэн мүнөө манай ороной ниислэл Москва хото тээшэ хамаг анхаралаа, ухаан бодолоо, этигэл найдабаряа хандууланхай.

Энэшье гайхалгүй. Түрэл Коммунис партимнай XXVI съезд зарлагдажа, тэндэ манай ороной, дэлхэй дээрэхи эгээл сүлөөтэ һайхан, хүнэй тала хараһан общественэ саашанхи хүгжэлтын зам, ерээдүйн коммунизм байгуулха асари ехэ программа зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

Гэхэ зуура КПСС-эй XXV съездын хараалһан шиидхэбэринүүдые, арбадахи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэг хангахын тула совхозой партийна организаци эмхидхэлэй болон политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһан, хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэн байна. Түбхын түрүүндэ ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрдэг социалис мүрысөөнэй эмхидхэл һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Энээнэй хажуугаар коммунист бүхэнэй түрүү ябаха үүргэ дээшэлүүлхэ, харюусалгыень шангадхаха, партийна нүлөө үргэдхэхэ гэжэ оролдогдоо. Партийна организациин урдаа табиһан зорилгонь, хараалһан хэрэгынь муу бэшээр дүүргэгдэээ гэжэ мүн табан жэлэй дүн согсолжо байхадаа тэмдэглэлтэй.

Энэ гайхамшагта үдэрые ямар амжалтатайгаар угтажа байнабибди, партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула ямар хубита оруулаабибди гэжэ ажалша коллектив, хүн бүхэн хэһэн ажалаа сэгнэжэ, шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэнэ гээшэ.

Тиимэһээ совхозойнгоо ажалшадай үнгэрэгшэ табан жэлдэ туйлаһан зарим тэды үрэ дүнгүүд тухай тобшохоноор хэлэхэ хүсэлтэйб.

Һүүлэй жэлнүүдтэ сагай уларилай таарамжагүй, хүшэр хүндэ байгаашье һаань, илангаяа малшаднай шэн зоригтойгоор, эдэбхи хэшээл ехэтэйгээр хүдэлжэ, һү, нооһо гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Жэшээлхэдэ, 44,2 мянган центнерэй ондо 51,5 мянган центнер сагаан эдеэн гүрэндэ худалдагдаа. Адууһа малай тоо толгой нилээд олошоржо, ашаг шэмэнь хараа байса дээшэлээ. Тусхайлбал, совхозой фермэнүүдтэ — 3836 үхэр, отарануудтамнай—21,8 мянган хонин һүрэг харууһалагдана. Тиихэдэ табан жэлэй саада тээ үнеэн бүриһөө оройдоол 1375 килограмм һү haaһан һаа, һүүлэй хоёр жэлдэ үнеэн бүхэнһөө 1800 килограмм һү абадаг болообди.

Ажалдаа эрхим үрэ дүн туйладаг, олондо жэшээ харуулдаг түрүүшүүлэй тоо ажахыдамнай жэл бүри олошоржо байһание онсо тэмдэглэхээр. Нёдондо 7 һаалишан үнеэн бүриһөө 2100 килограммһаа дээшэ һү һаагаа. Бэрхэ һаалишан Татьяна Бурлакова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2476 килограмм һү һааһан байна. Залуу һаалишан, коммунистка Ольга Новикова ажахы соогоо социалис мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлһэн. Мүн һаалишад В. В. Мартынова, Ц. Д. Гармаева, С-Х. Ж. Дамбаева, Н. А. Лошкарева гэгшэд һү һааха табан жэлэйнгээ түсэбые холо үлүүлээ юм. Үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, ажалда шэнэ арга хэрэглэхэ талаар Лысогорскын һаалиин комплексын дэргэдэхи партийна бүлэг (группоргнь Н. С. Фокин) ехэ юумэ хэнэ.

Жэлһээ жэлдэ хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо хайшалха түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг хонишодшье манайда олон. Тэдэнэй дундаһаа үнинэй хонишод Д. Ц. Цыренова, Г. Г. Ушкалев, Д. Д. Карелов, Д. Д. Будаев, мүн залуу хонишон коммунист А. А. Маркелов гэгшэдые нэрлэхэ шухала.

Бүхы дээрээ ган гасуурһаа боложо, тариан ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха табан жэлэй түсэбэй дүүргэгдээгүйшье һаань, нёдондо механизаторнууднай муу бэшээр хүдэлөө. Жэшээлхэдэ, совхоздо тариагай гектар бүриһоо 14 центнер ороохон абтаа. Үбһэн, силос ехээр бэлдхэгдээ. В. Н. Куликов, Б. Д. Санжиев гэгшэдэй даадаг үбһэшэдэй оньһожоруулагдамал звенонуудта хүдэлһэн гэшүүн бүхэниинь 1100 центнер үбһэ хурлажа абаа. Механизатор И. Ф. Доронин 144 гектар газарые бүлүүр станцяар һайса үһалжа, гектар бүхэнһөөнь 24 центнер үбһэ хуряагаа юм.

Тингэжэ мүнөө адууһа малнай үбһэ тэжээлээр дутамаггүй үбэлжэжэ байна. Һүн ехэ һаагдана, тугал, хурьгадшье олоор, гарза хоролтогүйгөөр абтана.

ДАБШАЛТЫН ҮНДЭҺЭН

Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон. Түрүүшүүл шэнгеэр хүн бүхэнэй дааһан ажалдаа хамаг бэлиг шадабаряа, зүрхэнэйнгөө халуун хүсэл эрмэлзэлые зорюулжа, хара хүлһөө гамнангүй хүдэлбэлни, ажахыда ехэхэн үрэ дүнгүүдэй туйлагдаха аргатай байһаниинь элитээр харагдана. Энэл ха юм даа, манай нөөсэ арга боломжо, нэмэлтэ хүсэн.

Ажалшад, малшадай үдэр бүриин эршэтэ ажалай ашаар ажахые хүгжөөхэ талаар гүрэн түрын еһэ анхарал оролдолгын, туһаламжын ашаар совхозой бүхы үйлэдбэриин материально-техническэ үндэһэ һуури жэл бүри урган бэхижэнэ. Мүнөө ажахын үйлэдбэриин гол фонд 3,6 миллион түхэригтэ хүроо гэхэ гү, али хүдэлжэ байһан хүн бүхэндэ 7492 түхэриг тиимэ зэөри хэрэгсэл хүртэнэ. Энэнь таба-зургаан жэлэй саада тээхиһээ хоёр дахин шахуу ехэ болоно. Совхоздо хэрэглэгдэдэг бүхы техникэ, электрын элшэ хүсэ гэхэ мэтые хүн бүхэндэ хубаабал, тэрэнь 29,7 мориной хүсэн хүртэнэ. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Хэрбээ үнгэрэгшэ табан жэлэй эхиндэ хүнэй хүдэлһэн сагай час бүхэндэ 99 мүнгэнэй продукци үйлэдбэрилэгдэһэн һаа, мүнөө тэрэмнай 1,5 түхэриг хүрэтэрөө дээшэлүүлэгдээ.

Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ эндэмнай элдэб барилга ехээр хэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрһэн табан жэлдэ 927 мянган түхэригэй капитальна барилга бодхоогдоһон байна. 1200 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд, мүн үнеэдэй, хонидой байранууд, автогараж гэхэ мэтэ баригдаа.

Энээнтэй хамта хүдэлмэрилэгшэдэймнай салин хүлһэн, хубиин ажахыһаа оруулдаг олзо оршонь хараа байса ургана. Хүнүүдэй эрдэм һургуули, мэргэжэлынь жэл ерэхэ бүри дээшэлнэ. Мүнөө хүдэлжэ байһан малшадай, механизаторнуудай 70 — 80 процентнь дунда һургуули дүүргэһэн хүнүүд юм.

Бидэ фермэ, гүүртэнүүдые томодхохо, ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха, үйлэдбэридэ шэнэ онол арга, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлнэбди. Тус тустаа 400 үнеэдэй һаалиин хоёр комплекс эмхидхэгдэнхэй. Тугал, буруу түргэнөөр түлжүүлхэ, үхэрнүүл, хонидые шахаха томо байранууд баригдаха байна.

Бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсожо, манай совхозойхид гүрэндэ мяха худалдаха — кварталай, һү тушааха — 2 һарын түсэбые КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Б-Н. ЦЫДЫПОВ,
Яруунын районой «Юбилейный» совхозой парткомой секретарь.

СЪЕЗДҺЭЭ СЪЕЗД ХҮРЭТЭР

МАГТААЛ

Цырендулма ДОНДОГ[ОЙ]

Парти тухайдаа шүлэг дуудахадаа,
Парти тухайдаа дуугаа дуулахадаа,
Амар бэшыень гүйсэд мэдэрэн,
Ямар үгые ололтойб бэдэрэн?
Партидаа зүрхэеэ барюулнам гэхэб,
Партидаа наһаяа зорюулан үгэхэб.
Партиингаа сарюун сурталда шунахаб,
Партияа дайсадһаа хамгаалан унахаб.
Коммунис парти — шүтэхэ шүтэлни,
Коммунис парти — нангинхан
этигэлни,
Хэсүүхэн үедөө — түшэхэ түшэгни,
Хэдынэйш сагта — тахиха гални.
Аласай холын орьёлнууд тээшэ
Арюухан толоороо гэнгүүлээшэ
Партитаяа нэгэ амин гээшэб,
Партиингаа нэгэ хубихан гээшэб.
Парти тухайдаа хэлэжэл эхилхэдээ,
Парти тухайдаа магтаал бэшэхэдээ,
Сэдьхэлэйм халуун дүлөөр
толотонхой—
Сэсэн үгые хаанаһаа ололтойб?

Агуу Лениннне партитаяа жэшэ[эн]
Анханай эхирнүүд гэжэ
нэрлэжэрхиһэ[н] —
Ууган ехэ поэдтэ атаарханам,
Уран бэлигтэнь һүгэдэн талархан[ам]
Илагша партиингаа нэрые
дурдахала[а]
Ильич багшымнай энеэбхилхэнь
харагдаад [...]
Хамаг сэдьхэлдэш уни бутараад,
Хаалта хэрэмүүд хамхархал
бутара[...]
Хёмороон хүлгөөнэй амые захад[а]
Хёрбоһон түймэрые дэлхэйһээ
сарахад[а]
Коммунис партимни түмэн улада[а]
Коммунизмын үндэртэ хүргэхэл угта[...]
Коммунис парти — шүтэхэ шүтэл[ни]
Коммунис парти — түшэхэ түшэ[гни]
Коммунис парти — нангинхан
этигэл[ни]
Коммунис парти — Наран һэшхэл[ни]

ПУБЛИЦИСТИКЭ

КОММУНИСТНУУ[Д...]

1. ...

Түүхын мөөрые һөөргэнь эрьелдүүлжэ яашье болохогүй гэжэ бидэнэр һайн мэдэнэбди. Тиихэдэ манай буряад арад сэсэн мэргэн оньһон үгэнүүдтэй: «Хүндэлэндэ хүлөө бү шэхэ», «Яарахада—даараха».

Океанай саадахи, баруунай номнолшодой, Америкын Холбоото Штадуудай шэнэ захирганай мүнөө үедэ яаржа, һахы-һалаг боложо, үрдилдэжэ байгаад хороор хошхоролдохые дуулахада, түрэл арадайм сэсэн үгэнүүд һанаанда ороодхино.

Нүхэд, иимэ ушар баһал элеэр һанагдана. 1977 ондо Агуу Октябриин хубисхалай 60 жэлэй ойе угтаха гэжэ байхадамнай, манай дайсад—империалистнуудай зарасанербуржуазна үзэл номногшод, ехэ-ехэ газетэнүүд, радиостанцинууд энэ үдэртэ өөһэдынхеэрээ «бэлдэжэ» байгаа һэмнай.

Манай Агуу Эхэ ороной 60 жэлэй туршада гаталһан хүнгэн бэшэхэн замые огтолон арсаха, буруушааха һанаатайшуулшье бии һэн. Теэд юун болооб? Совет засаг 64 жэл соо хүгжөө, үшөө хүгжэхэ! Баатар арапнай аюулта хэдэн дайнда илажа гараад, коммунизмын гэрэлтэ һайхан ордоние бодхоожо байна.

Үшөө Агуу Октябриин хубисхалай һаяхан мандаад байхада, империалис гүрэнүүдэй этэгээдүүд, арад зондо хархис, хэрша үзэл номногшод хоолойнгоо һөөлдэтэр юун гэжэ һүхирэлдөө һэм:

—Совет засаг үни болонгүй унаха! Хараарайт, үзөөрэйт!..

Граждан дайнай гал сахариг соо ороод байһан залуухан Совет республикын үдэрнүүд тоотой болоо гэжэ Черчилльшье баярлаа һэн.

Тэрэ хүшэр хүндэ, хэсүү бэрхэшээлнүүдэй үедэ, дайнай гал дүлэн соогуур иимэ уряал зэдэлдэг һэн. Тэрэ уряал арад зониемнай зоригжуулжа, сэрэгшэдэй, тариашадай, хүдэлмэришэдэй шэнэ илалтада ерэхэдэнь, гайхамшаг ехэ тулга боложо үгөө.

—Коммунистнууд, урагшаа!

...Арбан юһэдэхи зуун жэлэй түгэсхэлдэ, РСДРП-гэй I съезд болоо һэн. Гэбэшье 1903 ондо зарлагдаһан II съезд дээрэ В. И. Ленинэй ударидалга доро шэнэ түхэлэй парти байгуулагдаа һэн гэжэ мэдэнэбди. Тэрэ гэһээр далан найман жэл үнгэрбэ.

Нүхэд, һанаад үзэ[...] тулюур, ямар үгытэй, муу байдалтай Росси[...] мунистнууд абаа һэм[...]

Харин, мүнөө? Хар[...] дэнгэй, тулгын галай [...] хэн гэрэлдэ ном үзэһэ[...] нэр, аханар, эжынэр, [...] нэр Ильич багшын ГО[...] түсэбэй бэелхые нюдөө[...] раба. Урса гэрэй галай [...] да нюдэеэ хордохоо[...] һан хамниган, талын [...] шье ордон, гооронсо [...] тэ ажаһуудаг болоо. И[...] галай носоогүй булан [...] Буряад орон соомнай [...] Иимэ, манай орондо[...] ондоо гүрэние, нүхэд[...] да заажа үгыт! Эрдэм [...] роо үндэр шатын, миин[...] нэлгэтэй, миинтэ һур[...] тай, дэлхэй дээрэ эгээ[...] түлбэритэй байрануудта[...] һэтайшуулые тэдхэмжы[...] галгатай, юртэмсые [...] һан эрдэм техникэтэй, [...] гиигүүлһэн ГЭС-үүдтэй, [...] ша баатар хүнүүдтэй [...] гүрэние намда заажа [...] нүхэд! Бү оролдогты[...] хогүйт!

Совет гүрэнэй бии бо[...]

ЗОЛ ТҮГЭЭДЭГ ХҮСЭН

Коммунис партиингаа хүтэлбэреэр манай совет арад гэгээн гэрэлтэ ерээдүй тээшэ — коммунизм мандуулхаар тэмсэжэ, жэлһээ жэлдэ ехэ амжалтануудые туйлажа байнабди. Партиин XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, орон дотор хэгдэһэн ехэ хүдэлмэриин дүнгүүд, мүн шэнэ табан жэлдэ, саашадаа 1990 он хүрэтэр бэелүүлэгдэхэ гайхамшагта хараа түсэбүүд КПСС-эй ЦК-гай проект дотор элеэр харуулагданхай. Эдэ бүгэдэ совет хүн бүхэндэ омог баяр түрүүлнэ. Юуб гэхэдэ, энэмнай нэн түрүүн арад түмэнэй һуудал байдал һайжаруулха, зондоо жаргал түгөөхэ хэрэгтэ зорюулагданхай ха юм.

Партиингаа XXV съездэ хабаадажа байхадаа, тэндэ хэгдэһэн ЦК-гай тоосоото элидхэл болон делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдые шагнажа һууха даа, эгээл тиимэ һанал бодолдо абтажа, зүрхэ сэдьхэлээ яһала хүдэлгэһэн, хүсэн дээрэе хүсэ нэмэһэндэл байгаа һэм. Мүнөө тэрэ гэһээр эгсэ табан жэл үнгэрбэ. Энэ үедэ түүхэтэ тэрэ съездын шиидхэбэрие бэелүүлхэ талаар хэгдэһэн юумые газетэдэ уншахаһаа, радиогоор шагнахаһаа, телевизорээр харахаһаа гадна, өөрынгөө хүдэлжэ байһан отарада, совхоздоо, район дотороо обёоржо, урмашажа ябана гээшэб.

Урдахи съездын делегат байһан хадаа хэһэн, бүтээһэн юумэн тухайгаа энэ үдэр тоосохо хүсэлтэйб. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада манай нютагта хэды шанга ган гасуур болоошье һаа, гүрэн түрынгөө туһаламжаар, олон зоной оролдолгоор ажалаа алдаагүй гараа гээшэбди. Минии даадаг отарын хонишод түл абаха, томо болгохо түсэбтэ даабаряа 115 процент, нооһо тушааха талаар 123 процент дүүргэһэн байна. Энэ үедэ жэлдээ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,2 килограмм нооһо абаха байбал, тэрэнээ 3,9 килограммда хүргөөбди. Жэлдээ зуун хонин бүриһөө 86 хурьга түлжүүлхэ түсэбтэй байгаа һаа, тэрэмнай 98,8-да хүргэгдөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ отарынгаа хонин бүриһөө хурьга томо болгожо шадаабди.

Мүнөө жэлдэ түрэл партиингаа XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, отарынгаа зуун хонин бүриһөө 110 хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха уялга абаа һэмди. Һанаһандаа хүрэхэ гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдожо байнабди. Отарадамнай мүнөө 150 гаран хурьган абтаад, бүрин һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Бүхы совхозоороо 4 мянгаад хурьгатай болообди.

Арбадахи табан жэлэй туршада манай совхоздо, район доторнай нуга сабшалан һайжаруулха, уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, үбһэ тэжээл ехээр абадаг болохо талаар горитой хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Тэжээл үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй ажахынууд хоорондын «Баянгол» гэжэ нэгэдэл район доторнай эмхидхэгдэжэ, нилээд аша үрэтэй байһанаа харуулжа захалаа. Энэ үедэ манай совхоздо Аралай уһалууриин системэ шэнээр бүтээгдэжэ, түрүүшын ээлжээнэйнь хүдэлмэри хэгдэжэ, 500 гаран гектар сабшалан уһалха аргатай болгогдоо. Энэ системые хүсэндэнь хүргэхэдөө, Худан голой захаархи бүхы сабшалан, бэлшээри уһалдаг болохо гээшэбди. Тингэбэл, ямаршье жэлдэ адууһа малаа үбһэ тэжээлээр хангаха аргатай байхабди.

Энээние һүүлэй жэлнүүдэй үрэ дүнгүүд гэршэлжэ үгэнэ. Совхознай 1975 ондо бүхыдөө 23 мянга гаран центнер үбһэ бэлэдхэһэн байгаа һаа, нёдондо тэрэнээ 35 мянга гаран центнертэ хүргэжэ шадаа. Мүн сенаж, силос болон ногооной гурил ехээр бэлдхэдэг болоо. Тингэжэ шэнэ табан жэлдэ адууһа малайнгаа тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ үндэһэ һуури табигдажа байна гээшэ.

Тингэбэшье үйлэдбэри дээрэмнай дутуу дунда юумэн, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үшөөл ехэ бии. Илангаяа малшадай ажал ехэтэй хүдэлмэри хүнгэдхэхэ талаар хэгдэхэ юумэн захагүй. Мүнөө хүрэтэр совхоздомнай үнеэ һааха хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй байһаар. Малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэ хангахаар ябуулагданагүй. Саашадаа иимэ шухала асуудалнууд зүб мүрөөр шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ һананаб.

Эндэ совхозой бүхы коммунистнууд, эдэбхитэд оролдолго хэшээлээ гаргаха, ажалай ветеранууд өөрынгөө дүршэл шадабарие залуушуулда дамжуулха уялгатай. Урдань намтай суг ажаллаһан хонишон Н. Валиева мүнөө ахалагша хонишоноор хүдэлнэ. Нёдондо отарынгаа зуун хонин бүриһөө 125 хурьга түлжүүлһэн байна. Энээгээрнь би ехэ хүхижэ ябагшаб. Баргажанай районой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Ольга Энхеевна Сангадиева КПСС-эй XXVI съездын делегадаар һунгагдаад, Москва мордобо гэжэ дуулахадаа, баһал баярланаб.

Нютагаймнай зоной, бидэ малшадай һуудал байдал өөдөөл гаража байна. Совхознай малшадтаа, механизаторнуудтаа шэнэ гэрнүүдые барижа үгэнэ. Хэдэн арбаад айл хүнгэн автомобильтай болонхой. Үхибүүднай булта эрдэм номтой, мэргэжэл шадабаритай хүнүүд боложо байна. Городой, районой түбтэ ажаһуугшад хүдөөгэйхидтэ үйлэдбэриин ба соёлой талаар сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа хүргэнэ. Һаяхана манай райондо Улаан-Үдэ хотын артистнар, уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд ерэжэ, бэлиг шадабаряа харуулжа, бидэнэрэй зүрхэ сэдьхэл хангаһан байна. Промышленна предприятинуудай коллективүүд — шефүүд ерэжэ, ажалдамнай ехэ туһа хүргэдэг.

Иимэл даа түрэл партимнай сэсэн мэргэн хүтэлбэри, тэрэнэй арад зондоо жаргал түгөөдэг хүсэн.

Ц. ЦЫДЕНОВА.
Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой ахалагша хонишон, КПСС-эй XXV съездын делегат.

УРГАЛТЫН ТОО, БАРИМТАНУУД

△ КПСС-эй XXV съездһээ хойшонхи үедэ областной партийна организаци 10.955 хүнүүдые партиин гэшүүндэ кандидадаар абаһан байна. Тэдэнэй 65,7 процентнь хүдэлмэришэд болон колхознигууд, 62 процентнь комсомолшууд, 35,5 процентнь эхэнэрнүүд.

△ Съездһээ съезд хүрэтэр республика дотор эхин 97 ба цеховэ 78 партийна организаци шэнээр байгуулагдаа. Гадна арадай ажахын һалбаринуудай шиидхэхы участогууд дээрэ энэ үедэ саг үргэлжын партийна 389 бүлэг эмхидхэгдэһэн байха юм.

△ Мүнөө манай республика соо 146 партком, эхин 1315 ба цехоэ 964 партийна организаци, партийна 1371 бүлэг хүдэлжэ байна.

„УРАГШАА ДАБШАХА ХЭРЭГТЭЙ, УРАГШАА ШЭРТЭН ХАРАХА ХЭРЭГТЭЙ, ҺАЙСА БОДОМЖОЛОГДОҺОН БА АНХАРАЛТАЙГААР, ПАРТИИН БҮХЫ ГЭШҮҮДЭЙ ХАМТЫН АЖАЛААР, ХАМТЫН ХҮСЭЛЭЛ ОРОЛДОЛГОНУУДААР ШЭНЖЭЛЭН СОГСОЛОГДОҺОН АЖАХЫН БАЙГУУЛАЛТЫН БОДОТО ДҮЙ ДҮРШЭЛЫЕ СЪЕЗДЫН ҮЗЭМЖЭДЭ ТАБИХА ХЭРЭГТЭЙ“

В. И. ЛЕНИН.

ШЭНХИНЭЭТЭ ЗАМ ДЭЭРЭ

Улаан-Үдын М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллектив Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илаһанда тоологдожо, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дамжуулгын Улаан тугаар ба «Арбадахи табан жэлдэ ажалай үндэр ашаг үрэ, шанарай түлөө» гэһэн дурасхаалта тэмдэгээр шагнагдаа.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргаһан тус коллектив мүнөө түрэл партиингаа съездын нээгдэхэ үдэрые амжалтата ажалаараа угтажа байна. Эндэхи хүдэлмэришэдэй ажалай эдэбхи үүсхэл, урдахи зорилгонууд тухай парткомойнь секретарь А. П. ДОЛБАК хөөрэнэ.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргажа, үнгэрэгшэ жэлэй июль һарада бидэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэмди. Тэрэнэймнай хэр зэргэ дүүргэгдэһые мүнөө абаһан шагнал, тэмдэгүүднай гэршэлнэ бэзэ. Уялгануудаа сүм бэелүүлэн, үгэһэн үгэдөө эзэн боложо, түрэл Коммунис партиингаа съездые ажалай амжалтаар угтажа байһандаа баяртайбди.

Теэд мүнөө, манай бүхы хүдэлмэришэн арадай ажалан ба политическэ үндэр эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда хүдэлжэ байһан үедэ туйлаһан амжалтанууд тухайгаа бэшэ, харин ерээдүйн гээ зорилгонууд, тэдэнние дүүргэхэ арга боломжонууд тухайгаа бодомжолбол дээрэ гээд һанагдана.

Манай коллектив 1981 ондо урда жэлнүүдэйхиһээ холо дээгүүр түсэб, социалис уялгануудые абанхай. Энэ хадаа амжалтадаа дашуураад, «алгад сохиһон» ябадал бэшэ. Бидэ бүхы арга боломжонуудаа, үйлэдбэридэхи хэрэглэгдээгүй «нөөсэнүүдээ» тооложо үзэнхэйбди. Тэдэнэй заримые дурдая. Жэшээнь, үйлэдбэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ. Эндэ бидэ гансал өөһэдынгөө түрүүшүүлэй, уралан нарижуулагшадай дүй дүршэлые, тэдэнэй хубитын хэды ехэшье һаань, анхарна бэшэбди. Гол түлэб оронойнгоо түмэр замшадай туйлаһан амжалтануудта, ажалаа эмхидхэлгын дүй дүршэлдэ, мүнөөнэй эрдэм наука, техникын туйлалтануудта хандажа, хэрэгтэй, боломжотойень өөһэдынгөө ажалда нэбтэрүүлхые оролдогдоно.

Ингэжэ бидэнэр локомотивна паркые техническэ ба соёлой талаар һайнаар ашаглаха Белоруссиин түмэр замшадай үүсхэлтэ түрүү дүй дүршэлые хэрэглэнэбди. Энээнэй гол ашаг үрэнь юуб гэхэдэ, заһабарилгын бригаданууд һайн шанартайгаар локомотивуудай заһабарилга хэхые, мүн жолоошодой экипажнууд локомотивуудаа гамтайгаар, һайнаар ашаглахые оролдохо болоно. Энэ гурим нэбтэрүүлхэдээ, манай деподо баталһан хэлсээнэй ёһоор заһабарилагшад локомотивуудай лаб һайнаар хүдэлхые баталһан тусхай паспорт үгэдэг, харин локомотивна бригаданууд өөһэдынгөө ажаглалта, һанамжа, дурадхалнуудые бэшэдэг байна. Энээнэй үндэһөөр заһабарилагшад, жолоодогшодой хоорондо нүхэр ёһоной мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. Тингэжэ манай заһабарилагшад ажалайнгаа эрхим шанарай түлөө оролдодог, харин локомотивой экипажнууд «Локомотивоо өөрөө абаһанһаа үлүү һайнаар нүхэртөө тушааха» гэһэн уряатайгаар хүдэлдэг болонхой.

Иимэрхүү хэмжээ ябуулганууд һүүлэй үедэ нилээд олоор манай коллективтэ бэелүүлэгдээ. Тэрэнэй ашаар электровозуудай заһабарилгада байдаг сагынь бага болгогдоо, поезднуудай ябасын һааталга, заһабарилгын голодоһон үсөөрөө.

Үшөө нэгэ жэшээ. Москвагай түмэр замшадай үүсхэл дэмжэн, 1979 оной һүүл багаар бидэ хүндэ ашаата поезднуудые ябуулжа эхилээ һэмди. Эндэ гансашье хүндэ ашаатай бэшэ, мүн хэмһээ ута составууд ябуулагдадаг болоо. Тингэжэ 1980 оной дүнгүүдые харахада, нилээд ехэ экономическа ашаг олзо абтаһан байна. Энэл дүй дүршэлэй ашаар бидэ 1981 оной\u0301нгоо социалис уялгануудаар хүндэ ашаата 10 мянган поезд ябуулжа, түсэбһөө гадуур 4 миллион тонно арадай ажахын ашаа зөөхэбди гэжэ үгэеэ үгэһэн байнабди.

МАНАЙ ГИГАНТ УРГАҺААР

Түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ XXVI съездэй урда тээхэнэ, би, юрын хүдэлмэришэн, өөрынгөө Ленинэй орденто заводой мянга табан зуун коммунистнуудай түлөөлэгшэ боложо, Улаан-Үдын городской партийна конференцидэ хабаадаха этигэл найдабарида хүртөө һэм. Городской XXXIX партийна конференциин трибуна дээрэһээ үгэ хэлэхэдээ, өөрынгөө коллективэй хүдэлмэришэдэй эрмэлзэл оролдолго, эдэбхи үүсхэл, ажал хэрэг тухай хөөрөө бэлэйб.

Арбадахи табан жэлэй үедэ манай заводто үйлэдбэриеэ үргэдхэхэ, хүдэлмэриин ашаг үрэ, шанар дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха талаар нилээд ехэ оролдолго гаргагдаһан байна. Энэ хэрэгтэ табан жэл соо хори гара мянган түхэриг мүнгэн зөөри ашаглагдаа. Заводоймнай цехүүд соо долоон зуугаад шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тэдэнэй 250 гараниинь өөһэдымнай хүсөөр бүтээгдэһэн байха юм.

Үйлэдбэриин гол фондуудай хүгжэхэ бүри бүтээдэг продукциимнай хэмжээншье үргэдэнэ. Тингэжэ табан жэл соо гол түлэб ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ашаар продукци гаргалгын хэмжээн 18 процентээр ургаһан байна.

Коллективтэмнай социально-ажаһуудалай асуудалнуудта мүн лэ ехэ анхарал хандуулагдана. Табан жэл соо гэр байра барилгада 7 миллионһоо дээшэ түхэриг гаргашалагдаһан, бүхыдөө 35,7 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай юһэн гэр баригдажа, 645 хүдэлмэришэдэй гэр бүлэ шэнэ байра толлоһон байха юм.

Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо хүдэлмэришэдэй салин хүлһэншье горитойгоор нэмээ. Жэшээнь, 1975 ондо хүдэлмэришэнэй дунда зэргын салин 191 түхэриг байһан һаа, мүнөө 253 түхэригтэ хүрэнхэй.

Би заводто 16 жэл соо хүдэлнэб. Энэ коллектив минии түрэл бүлэ болонхой. Гурбан табан жэлые эндэ ажаллажа үнгэргэбэб. Эдэ табан жэлнүүд заводоймнай хүгжэлтын, хүдэлмэришэннүхэдэймни ухаан бодолой ургалтын шатанууд мэтээр намда үзэгдэдэг. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри түрэл заводнай хүсэтэй болон ургана, хүдэлмэришэдэй ажа[л] урагшатай болоно, ажабайдалынь һайжарна. Манай ажалшан арад ерээдүй тээшээ найдамтай батаар алхална. Тиимэһээл бидэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэржи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд тушаа» КПСС-эй ЦК-гай проектые халуунаар угтаһан байхабди. Энэ хадаа манай ерээдүйн ехэ замай, жаргалта байдалай хараа түсэбүүд болоно бшуу.

Ю. НАНЗАТОВ,
Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой токарь.

ЛВРЗ-гэй булад хайлуулгын цех дотор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарһан халаанай мастер Зиновий Викторович Хабаев (наада таладань) ажалайнгаа ээлжээтэ вахтада жагсанхай.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Съездын делега[т]

хөөрэнэ

В. И. БАРДУНАЕ[В]

АЖАЛАЙ УЛААН ТУ[Г] ОРДЕНТО УЛААН-ҮД[ЫН] АВИАЦИОННО ЗАВО[Д]... МОДЕЛЬЩИК:

—Түрэл партиингаа ээ[лжээ]тэ XXVI съездын делега[д]... һунгагдаха ямар ехэ хуби[...] яатай байба гээшэбиб. Н[...] ехэ этигэл найдабари хэ[...] ганса минии өөрымни хуби[...] хэрэг бэшэ. Бүхы колле[ктив] вээрээ эбтэй эстэйгээр; [...] жэдээр, габшагай шал[...] гаар хүдэлдэг, ажалай, [...] нологическа болон ниитын[...] рам гурим нарин нягтаар [...] хидаг, хамтын хэрэгэй [...] харюусалгатай байһанаа [...] сэдьхэлһээ мэдэрдэг һэн [...] даа манай коллективэй [...] бүриин хүдэлмэри урагша[...] һайнаар бүтэнэ, зориһон [...] рэгтээ хүрэнэбди гэжэ [...] байнаб.

Би энэ заводто хори[...] жэлээ хүдэлжэ байнаб. [...] үедэ элдэб ажалда хүдэ[...] туршагдаа. Гэбэшье энэ [...] дельщик гэһэн мэргэжэл[...] нии һанаанди ехэ һайш[...] даа, шадабаряа зорюулха [...] га олгоо юм даа. Арба[...]

КОММУНИЗМ ТЭЭШЭ ДАБШАНАБДИ!

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

Л. Н. СЕДЫХ,
БУРЯАДАЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН ИНСТИТУДАЙ ҺУРАЛСАЛАН «БАЙГАЛ» АЖАХЫН ҺААЛИШАН

—Юрэдөө зүрхэ сэдьхэлдэ, hанал бодолдо багтаашагүй халима баяртай ябанаб даа. Намайе, юрын малшан эхэнэрые, КПСС-эй XXVI съездын делегат болгон hунгаhандань түлөө харюу хэлэхэ үгэеэ олоногүйб даа.

Би мүнөө Москва дүрбэдэхисээ ошохомни. Тэдэ энэ дүрбэдэхи айлшалгамни түгсөөр, юүсээршье сэгнэшэгүй байна. Намайе хүмүүжүүлhэн, хүл дээрэмни гаргаhан Коммунис партиингаа эгээл дээдын оргон болохо съездэдэ хабаадахаа ошохо гэшэ хамаа зүүдэн шэнги байна.

Хэдэн олон жэлэй туршада hаалишанаар хүдэлжэ, өөрын шадабаритай, дүршэлтэй болоо хүн болооб. Тэдэ энэ коммунист үндэр үнэтэ, эрилтэнүүдые дүүргэжэ ябаhан хүнэй гол хэрэгэнь ааб даа. Коммунист гэhэн үндэр нэрые харюулхын тула аhан шадалаараа оролдоогоо, зорилгоо бэелүүлхэ гэжэ хүсэдэг ээшэб.

Арбадахи табан жэлэй туршада hү haaxa түсэбтэ даалгабари дүрбэн жэл гурба hарын туршада дүүргээ hэм. Үнеэн бүриhөө hү haалгаар районой соогоо ходо түрүү зэргэдэ ябагдаа. Энэ шэнэ табан жэл соошье тэрэ эршээ алдахагүй гэжэ үгээ үгэhэн байнаб. Энэ жэлдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриhөө 3800 килограмм hү haaxa дабараа 4100 килограммда хүргэхэб гэhэн социалис уялгатайб. Энэ тиимэ бэлээр түйлагдаха хэрэг бэшэ ааб даа. Мүнөө 17 үнеэ haанаб, хамаг хүдэлмэриимнай гараhа хүсөөр хэгдэнэ. Тэдэ яахаб, оньhон техникын эди шэдитэй танилсаха саг ерээ бэзэ.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

...УРАГШАА!

...хойшо хорор хошхо-
...худал хуурмаг үгэ,
...гэрэлтэ haнсэ хэжэ,
...дэгэд дүй дуршалгаар
...болохоб. Үндэр нэрэ,
...зэргэлжэ, мэхэтэй үгэ
...тараана ха юм.
...коммунистнуудай жолоодо-
...залажа ябаhан Онгосо
...ын далай соогуур эрэл-
...эр, зоримгойгоор тамар-
...ябана, Агууехэ хоридохи
...жэлэй hалхин далбага
...үлеэжэ, бүри түргэ-
...хэбэртэй. Энэ Онгосые
...ердүүлхэ, хүмэрюулхэ хү-
...энэ дэлхэй дээрэ үгы.
...нэр—түрүүшымди. Би-
...урда тээ иимэ Совет
...тогтоohон, тэрэнээ ман-
...дүй дүршэлтэй хүнүүд
...гүй. Бидэнэр лэ шэнэ
...түхеэржэ, шэнэ газар
...
...хүндэ хүшэр байгааб?!
...иимэ үедэ иимэ уряа
...hэн:
Коммунистнууд, урагшаа!

II.

КОММУНИСТНУУД гээшэм-
...хэд юм? Хүдэлмэри-

hэн партиин түрүү отряд гэнэбди. Коммунистнууд лэ арад зоной гүн соонhоо гараhан хүнүүд хада арадайнгаа түлөө оролдоно, ами наhаяа үгэжэ ябана бэшэ гү?

Коммунистнууд нэрэ!.. Үндэр нэрэ! Хоридохи зуун жэлэй эхиндэ коммунистнууд үсөөхэн байгаа. Тиибэшье тэдэнэр өөhэдын партиие байгуулжа, хаанта засагай жада, буу, ташуур, сүлэлгэhөө айгаагүй. Бүхы бэеэрээ, шуhаараа, зүрхөөрөө арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө тэмсэhэн хүнүүднай эдэл ха юм.

1917 оной июнь hарые hаная. Саг зуурын правительство Россие үхэлэй нүхэндэ асаранхай. Советүүдэй 1-дэхи съезд дээрэ меньшевик Церетели үгэ абажа, революциин хэhэн hандаралгаhаа боложо Росси хосорхонь, засаг түрые гартаа абажа шадаха политическэ нэгэшье парти орон дотор үгы гэжэ шашахадань, Владимир Ильич Ленин hуурихаа бодоод:

—Тиимэ парти бии!—гэжэ нят байса хэлээд, ендэртэ гаража, большевигүүдэй парти тухай хөөрөө гэдэг.

Коммунис парти! Россие абарhан парти! Фашизмын «хүрин тахалhаа» дэлхэйе абарhан парти! Эб найрамдалай, энхэ тайбанай түлөө тэмсэhэн парти!

Коммунистнууд зам харгые hаная, нүхэд! Хаана хүндэ хүшэр бэ? Тэндэ коммунистнууд ошоно.

«Коммунистнууд, урагшаа!» — иимэ уряа граждан дайнай дүлэн соогуур хангинаа. Арбан дүрбэн зүг тэнгэрэ доборлон дайсадые коммунистнууд жада хадхан унагаагаа.

«Коммунистнууд, урагшаа!» — иимэ уряа түрүүшын табан жэлнүүдэй баригалгын дээгүүр нэрьеэ. Днепрогэс, Магнитогорск, Турксиб... Түрүүшын колхоз, совхозуудай коммунистнууд шэнэ газарые хахалаа.

«Коммунистнууд, урагшаа!» — иимэ уряа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай гал дүлэн соогуур нэерээ. Дайнай дүрбэн жэлэй туршада аяар 5 миллион тухай хүн Коммунис партиин зэргэдэ ороо. Фашистнуудай эшээн—Берлинэй рейхстаг дээрэ коммунистнууд улаан туг үлгөө.

«Коммунистнууд, урагшаа!» — иимэ уряа шэнэ, боро газар элдүүрилгын ажал дээгүүр ханхинаа. Атар газарта арбай таряа ургуулжа, алтан шэниисээ аба орондоо коммунистнууд элбэг дэлбэгээр тушаагаа.

«Коммунистнууд, урагшаа!» —иимэ уряа эгээл түрүүлэн замбуулинай дайдаар нэрьеэ. Замбуулиннэ дайлан абаhанай 20 жэлэй ойе мүнөө хабар тэмдэглэхэмнай.

«Коммунистнууд, урагшаа!» — иимэ уряа БАМ-ай, КамАЗ-ай, ГЭС-үүдэй, Тюменин нефтиин баригалгануудай дээгүүр мүнөө нэрынэ.

«Манай үе сагай гол хүсэн —коммунистнууд» гэжэ дэмы хэлэнэгүйбди.

—Коммунистнууд, урагшаа!

Дэлхэйн ажалшан арад зон Москва тээшэ харасаа хандуулханхай, үгыень шагнанхай. Африкын негрнууд шэнэ байдалаа түхеэржэ, Москвае шагнана. Латинн Америкын хүдэлмэришэд Москвагай үгые шагнажа, сүлөөрэлгын тэмсэлээ бүри шангадхана. Азиин таряашад Москва тээhээ толорhон гэрэлые хаража, эрхэ сүлөөгэй hалхи хүлеэнэ.

...Совет коммунистнууд XXVI съездээ угтаба. Гаталhан замнал айхабтар ехэ. Арбан ехэ дабаа дабажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэнгээ түсэбые дүүргэхөөр хамсы шамабабди. Манай ажабайдалда, хүгжэлгэдэ КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ хубилалта, эрьелтэ хэхэ байhанда заахашье hэжэг түрэнэгүйбди.

Коммунистнуудай абаагүй хэрэм үгы hэмнай:

—Коммунистнууд, урагшаа!

ЭРДЭМТЭДЭЙ ХУБИТА

Сибиринн экономикые комплексно гуримаар хүгжөөхэ тухай, промышленностиин ба хүдөө ажахын талаар хүгжэлтэ түгэс хязаар нютаг болгон шэнэдхэн хубилгаха тухай В. И. Ленинэй хараа бодол мүнөө үедэ парти ба арадай хүсэлэл оролдолгын ашаар бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна. Түсэбтэ табан жэлнүүдэй ошохо тудам, партиин съездhээ съезд хүрэтэр эрдэм наукын үндэhэ баримтатай байлгын, удаан болзоорой экономическа гүйсэд тодорхойлолгын шэнжэ шанар эдэ хубилалтануудта улам бүри элеэр үзэгдэнэ. Манай үе сагта эрдэм наука хурдан түргэнөөр хүгжэжэ, экономико болон политикын бүхы hалбаринуудта шэлжэн орожо, общественэ ажабайдалда али бүхы талаhаань нүлөөлнэ. Эдэ хизаар нютагуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа тэмдэглэхэ зуура, эрдэм наукые ажал хэрэгтэй улам нягтаар холбожо, ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ургалтые хангаха хүсэлтэйгөөр эрдэмтэд эдэбхи гарган оролдохо ёhотой гэжэ Л. И. Брежнев Сибирь, Алас-Дурна нютагуудаар ябаха үедөө онсолон тэмдэглээ hэн.

Бүхы Сибириинхидэл адляар, Буряад ороной эрдэм наука мүнөө үедэ иимэ гол шэглэлнүүдээр хүгжэнэ гэбэл: гол шухала теоретическэ шэнжэлгэнүүдые эрхилэлгэ, үйлэдбэритэй эрдэм наукын холбоо барисаае гүнзэгырүүлэн үргэдхэлгэ, эрдэмтэдэй кадрнуудые бэлдэлгэ.

КПСС-эй XXV съездhээ хойшо үнгэрhэн сагые хаража үзэбэл, республикымнай эрдэм наукын хүсэ шадал, арга боломжонууд нилээд дээшэлбэ. Научна шэнжэлгэнүүдые хоорондонь зохилдуулан хүгжөөхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. СССР-эй Наукануудай академиин мэдэлэйшье, мүн hалбаринуудай академинүүдэй, министерствэнүүдэйшье талаар эрдэм наукын шэнэ эмхи зургаанууд байгуулагдаа гэбэл: Буряадай филиалай биологиин таhаг, Хүдөө ажахын наукануудай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ бүхэсоюзна академиин (ВАСХНИЛ) институт, Зүүн Сибириин Загаhанай ажахын институт болоно. Мүнөө үедэ Буряадай филиалай биологиин таhаг бэеэ даанги институт болон х у б и л г а г д а ж а байна; тэрэшэлэн ВАСХНИЛ-ай комплексно таhагай ба Ивалгын туршалгын станциин үндэhэ hуури дээрэ ВАСХНИЛ-ай комплексно институт байгуулагдаа. Гэхэ зуура элитэ томо эрдэмтэд, Ленинскэ шангай лауреат, геолого-минералогическа эрдэмэй доктор Н. Л. Добрецов — Геологиин институдай директорээр, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент, биологиин эрдэмэй доктор Э. Л. Климашевский — Биологиин институдай эмхидхэлшэ — директорээр манай филиалда уригдажа ерэбэ.

Энэ хугасаа дотор 196 хүн эрдэмэй кандидадай, 12 хүн эрдэмэй докторой диссертаци хамгаалаа. Мүн 14 хүндэ эрдэмэй докторой нэрэ зэргэ, эрдэмэй табан кандидадта профессорэй нэрэ зэргэ олгогдобо гэhэн шиидхэбэри абтаа.

Эдэ жэлнүүдтэ Буряад ороной үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ удха шанар ехэтэй минеральна түүхэй эд комплексно аргаар болбосоруулгын научна үндэhэ hуури зохёохо шэнжэлгэнүүд эхилбэ. «Сибирь» гэhэн программын ёhоор, БАМ-ай гол шухала асуудалнуудые шэнжэлхэ научна хүдэлмэри ябуулагдана. Үйлэдбэритэй болон бусад эрдэм шэнжэлгын институдуудтай, эрдэм наукын түбүүдтэй манай холбоо барисаан бэхижэнэ.

Тэрэшэлэн филиалай эрдэмтэд Монголой, Венгриин, ГДР-эй, Польшын эрдэмтэдтэй хамта зарим тэды хүдэлмэри эрхилнэ.

Естественнэ эрдэмэй институт удаан болзоорой программануудай ёhоор, радиопромышленностиин, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй ба химическэ промышленностиин министерствэнүүдтэй хамжан, элдэб шэнжэлгэнүүдые хэнэ.

Хими, радиофизикэ, биогеохими, геологиин талаар, Зүүн зүгэй оронуудые шэнжэлгээр манай эрдэмтэдэй хүдэлмэринүүд уласхоорондын олониитэдэ мэдээжэ болонхой.

Материал шэнжэлгын талаар гэбэл, халуунда ехэ тэсэмгэй, янза бүриин температурада хубилхагүй, мүн бодотоор хэрэглэбэл, бусад hайн шанартай хэдэ хэдэн шэнэ полимернүүд бии болгогдоо, хомор шухаг металлнуудай окиселнуудые хэрэглэжэ, шэнэ бодосууд гаргагдаа, мүн бусад үнэтэ шэнжэлгэнүүд хэгдээ.

Филиалай химигүүд шанар муутай рудаhаа уhа холижо вольфрам сэбэрлэн абаха арга анха түрүүн зохеобо. Тэрээнэй аша туhаар металлай гараса дээшэлхэ юм.

Филиалай биологууд Гүрэнэй Эрхүүгэй университедэй эрдэмтэдтэй хамтаран, «Буряадай АССР-эй газарай хүрьhэнэй карта» бэлдэбэ. Эндэнь республикын газарай хүрьhэнэй арга нөөсэнүүд тухай научна суглуулагдамал мэдээсэлнүүд бии.

Геологуудай научна шэнжэлгэнүүдые ябуулhанай эсэстэ Байгалай наада болон саада талын газар нютагуудта магматизмын ямараар хубилжа байhаниинь тодорхойлогдоо. Байгал-Амарай түмэр замай оршондохи уула хадануудай бүридэлые шэнжэлhэнэй эсэстэ энэ хизаар нютагуудта кемориин үе сагай урда тээ газарай гадар талын яажа бүрилдэhэн тухай шэнэ модель зохёогдобо. Нилээд агрохимическэ болон керамическа түүхэй эд бололхо (Буряад ороной зүүн талын нютаг хизаарнуудта) сынныриит, уртит болон бусад малтамалнуудай нөөсэнүүдэй хэмжээн элирүүлэгдээ. Эдэниие шэнжэлхэдэ, Витимэй дээрэ газарай глинозёмой нөөсэнүүд орон дотор мэдээжэ Кия-Шалтырай нөөсэнүүдhээ элбэг баян байба.

Ниитын болон гуманитарна эрдэм наукын талаар шухала шэнжэлгэнүүд хэгдээ. Байгал шадархи байгаалиин баялигуудые ажахыда хэрэглэхэ, Буряадай АССР-эй газар дайда дээрэхи БАМ шадарай байгаалиие ажахын талаар ашаглаха, «Сибирь» гэдэг комплексно программада хубинь боложо ородог Зүүн-Буряадай болон Хойто-Байгалай территориально-үйлэдбэриин комплексын бүридэхэдэ, экономическа үндэhэ баримта болгожо үгэхэ эхин программануудые экономическа шэнжэлгэнүүдэй талаган-хид бэелүүлнэ.

Республикын эгээл хуушанай научно-шэнжэлгын эмхи зургаануудай нэгэн— Ниитын эрдэмэй институт үзэл суртадай талаар шухала удха шанартай, бэрсэ hонин шэнжэлгэнүүдые хэнэ.

Институдта бии байhан, Зүүн оронуудай арадуудай хэлэн дээрэ ниитэлэгдэhэн гар бэшэг болон ксилографуудые эрдэмтэд шэнжэлэн үзэжэ, соёлой талаар эртэ урданhаа хойшо хоорондоо холбоо барисаатай байhан Монгол, Түбэд, Энэдхэг болон Буряад оронуудай арад зоной түүхын болон соёлой хүгжэлтын онсо өөрсэ шэнжэ илгаануудые элирүүлнэд.

Мүн «Сибириин хүдэлмэришэн анги болон таряашадай түүхэ», «СССР-эй арадуудай Октябриин урда тээхи үеын литературануудай түүхэ», «Совет олонациональна литературын түүхэ» гэхэ мэтын темэнүүдээр ороной научна гол эмхи зургаануудай комплексно шэнжэлгэнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Эрдэм наукын хүгжэлтэ тушаа түрэл Коммунис партиингаа саг үргэлжын анхарал хандуулжа байhандань Буряад ороной эрдэмтэд баяр баясхалан элирхэйлнэ, улам аша үрэтэйгөөр саашадаа хүдэлхэ гэжэ эрмэлзэнэ,

М. МОХОСОЕВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, химиин эрдэмэй доктор, профессор.

Съездын делегат хөөрэнэ

Д. ДАШИЕВ,
РСФСР-эй АРАДАЙ АРТИСТ.

УЛАД ЗОНОО УРМАШУУЛАН...

Мүнөө үе сагта совет искусствын түлөөлэгшэ байха гээшэ тон ехэ харюусалгатай хэрэг. Уран искусствын гүн ехэ удхые улад зонойнгоо дунда дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлжэ ябаhан коммунистын харюусалга бүриишье ехэ. Би энээниие зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэрдэгби, үндэр уялгаяа жэншэдгүй hайнаар бэелүүлхэ гэжэ шадалаараа оролдожо ябадагби.

Юрэдөөл, уран бэлигээ арадтаа зорюулжа, хүн зониие баясуулжа ябахада — дээдын ехэ жаргал. Гэхэтэй хамта хүн зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэ хадаа совет искусствын үг зорилго гээшэ ааб даа. Буряад искусствын түлөөлэгшэ hэн хойноо хаанашье ябахадаа, түрэл арадайнгаа нэрые hанажа, дээрэ үргэхэ гэжэ оролдохош.

Буряад оронойнгоо хото, хүдөө нютагуудаар ябаха, клубууд соо, полевой стануудта, малшадай улаан булангуудта ошожо, дуу дуулаха дуратай хүм. Материальна баялиг бии болгожо, машина бүтээжэ, мал үсхэжэ, таряа тарижа, хамсыгаа шаман, халуун ажалай жолоо баряад ябаhан ажалшадые баярлуулхаhаа hайхан үг зорилго байха гү?..

Областной партийна конференци дээрэ КПСС-эй XXVI съездын делегат болгожо намайе hунгахадань, минии сэдьхэл ишарагүйгөөр долгисоо hэн. Түрэл Буряадайнгаа партийна организациин, олониитын иимэ ехэ үргэмжые, иимэ ехэ дэмжэлгые юугээр харюулха гээшэбиб гэжэ бодолгото болооб.

Тэдэ арадтаа дуугаа бэлэглэжэ, улад зоноо урмашуулхаhаа ондоо юу үгэжэ шадаха гээшэбиб? Дуулаха уран шадабаряа улам нарижуулха, мүлихэ болоноб. Тиигэжэ үе сагайнгаа hайн hайхан шэнжые дуулан магтаха, совет баатар ажалшадай дүрэ шарайе хүгжэм аялгын ашаар зураглан харуулха гэжэ хамаг шадалаа зангидан оролдохо ёhотойб.

Москва мордохымнай урда тээхэнэ АКАДЕМИЧЕСКЭ гэhэн үндэр нэрэ солын диплом түрэл театртамни барюулагдажа, дали дээрэмни дали ургуулан баярлуулаа.

«Һайн даа!» — гэжэ түрэл Партидаа, Эхэ орондоо баяр хүргэн мордоhоноо түрэл газетынгээ хуудаhаар дамжуулан мэдүүлнэб.

ТУЯА

Репортаж

Эрье зубшаhан түмэр харгыгаар дабшаhан эшелон Холбожонон уурхайhаа Гусиноозерскын ГРЭС-тэ нүүрhэ зөөнэ. Богсохотойнь сасуу абарга хүсэтэй тусхай түрэлгэ вагонуудые хүмэрюулэн, ашааень буулгажархина юм. Буулгагдаhан обоо-собоо түлишые бульдозероор түлхижэ, таhалгарлагүйгөөр хүдэлжэ байhан ротор тэрэниие саашань дамжуулна. Иимэ конвейер мүнөөхи нүүрhые тээрмэ руу ябуулдаг. Тэндэнь тооhон болотороо жэмэрдэhэн зүйл саашаа агаарай хүсөөр татуулагдажа, мантан котел-пеэшэнэй түлишэ болоно. Бурма галаар сохилhон тус котелнууд сүүдхэдээ 6—10 мянган тонно уурhа үрэбхижэ байха юм. 500 градус халуу үгэдэг конуудай бусалгаhан уhанай уурал соргонуудаар 150 атмосферэ хүсэтэйгөөр турбина эрьюулжэ, дүрбэн мантан генератор электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилнэ гээшэ.

Иимэ тодорхойгоор юундэ ГРЭС-эй хүдэлдэг гурим тайлбарилнабибди гэхэдэ, алишье участогта ажалладаг хүн бүхэнэй харюусалга, нарин мэргэжэл тон шухала гэжэ ойлгохо ёhотой. Оньhон түхеэрэлгэнүүдые өөрынь гурим соо ехэ наринаар ашаглаха зэргэтэй ха юм. Жэшээлбэл, турбинные нэгэ минута соо заабол 3 мянган эрьесэ хэгээр хүдэлгэхын тула 700 тоннhоо бага бэшэ уурал үйлэдбэрилжэ байха ёhотой.

Нэгэ халаанда 60—65 хүн хүдэлдэг. Олонхинь нарин мэргэжэлтэй, харюусалгаяа мэдэржэ, оролдосотойгоор ажалладаг байна. Бидэнэрэй ГРЭС-тэ ерэхэдэмнай, Ким Иванович Фоминой хүтэлбэрилдэг «Г» вахта халаандаа байба. Станциин энергеблогой ахамад машинист Владимир Васильевич А р т а м о н о в жолоодолгын пульт дээрэхи олон тоото приборнуудай стрелкэ хаража, бүхы оньhон түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлсын гурим шалгана. Энэдэ эрдэмэй инженер мэргэжэлтэй энэ нүхэр угаа ехэ харюусалгатай гэжэ тухайлмаар ха юм. Нэгэшье прибор ёhо гуримhаа хазагайраа hаань, В. В. Артамонов дары түргэн өөрөө шиидхэбэри абаад, бусад албануудта заабари үгэнэ. Зүгөөр ганса хүн, эдэ олон приборнуудай хаядаг ёhоор, станциин хүдэлмэри жолоодожо хүсэ хүрэхэ аргагүй ааб даа. Тиимэhээ туhалагшад машинист Александр Андреевич Любицкий, Дмитрий Владимирович Каюмов болон бусад хүдэлмэришэд тус тустаа генератор, турбина гэхэ мэтэнүүдэй хүдэлсые шалган хаража байдаг юм.

Үйлэдбэрилэгдэhэн элшэ хүсые хэмжэн тодорхойлдог киловаттметр гэhэн прибор манай байхада 9 миллиард 454 миллион 601 мянган киловатт-час харуулжа байба. Иимэ хэмжээнэй электрын элшэ хүсые ГРЭС баригдаhанhаа хойшо үйлэдбэрилбэ гээшэ. Дүрбэн блок баранга хүдэлгэгдэжэ байбал, сүүдхэдээ 12 миллион киловатт-час элшэ хүсэ үйлэдбэрилдэг юм.

Гусиноозерскын ГРЭС-ые юрэнхыдөө арбадахи, арбан нэгэдэхи табан жэлнүүдэй барилга гэжэ нэрлэхэ ёhотой. Юуб гэхэдэ, партиин XXV съездын шиидхэбэринүүд соо иигэжэ бэшэгдэhэн байгаа: «...арбадахи табан жэлдэ Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгые үргэлжэлүүлхэ». Харин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект соо: «Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгые дүүргэхэ» гэhэн үгэнүүд эндэхи коллективэй зүрхэ сэдьхэл баясуулна.

ГРЭС-эй коллектив съездые угтуулан, социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлээ. «XXVI съездын хүндэлэлдэ — коммунистическа ажалай 26 вахта» гэhэн хүдэлөөндэ бүхы хүдэлмэришэд хабаадана. Тус коллективэй 120 коммунист мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. КПСС-эй Буряадай обкомой гэшүүндэ кандидат, энергоблогой машинист Ю. А. Днепровскиин хүдэлдэг «А» вахта съездын нээгдэхэ үдэр халаанда байха хүндэтэ эрхэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, олобо.

— Съездын үдэрнүүдтэ ГРЭС-эй коллектив 10 миллиард киловатт-час элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ зорилготойгоор хүдэлжэ байнабди, — гэээд ГРЭС-эй партийна организациин секретарь В. Яковенко хэлэнэ.

Галуута-Нуурай туяа газар дээгүүр наран мэтэ хурсаар туяарна!

Н. НАМСАРАЕВ.

УРГАЛТЫН ТОО, БАРИМТАНУУД

△ **Энэл хугасаада КПСС-эй Сэлэнгын районом КПСС-эй Гусиноозёрскын городской комитет болгон хубилгагдаа. Тус горкомой бүридэлдэ мүнөө 2244 коммунист тоологдоно. Эндэ эхин 62, цеховэ 54 партийна организаци, партийна 54 бүлэг хүдэлнэ. Партийна 13 организацида партком байгуулагданхай.**

△ **Хойто-Байгалай районно партийна организаци улам ургажа, бэхижэжэ байнхай. КПСС-эй XXV съездын болохо үеэр гэхэ гү, али 1976 оной январиин 1-дэ эндэ 852 коммунист бүридхэлдэ абтанхай байгаа. Харин мүнөө Байгал-Амарай түмэр замай барилгын үргэдхэл, хүсэ орохо тума партийна организациин зэргэ дары ургажа эхилээ. Мүнөө тус райондо 3023 коммунист ажаhуuна, ажаллана. Энэ хугасаада эндэ 21 эхин парторганизаци шэнээр байгуулагдажа, мүнөө 55 болонхой. Партийна 146 бүлэг хүдэлнэ.**

△ **Партиин хүдөөгэй районууд сооhоо Кабанскын районно партийна организаци эгээл томонь болоно. КПСС-эй районой бүридхэлэй ёhoор эндэ 3314 коммунистhаа энэ организаци нэгэдэнэ.**

△ **Хоёр съездын хоорондохи үедэ республика доторнай 11 партком шэнээр байгуулагдажа, мүнөө хамтадаа 146 болонхой.**

„ПАРТИ ХАДАА АРАД ЗОНТОЙ НЯГТА НЭГЭДЭЛТЭЙГЭЭР ӨӨРЫНГӨӨ СЪЕЗДЫЕ УГТАЖА БАЙНА, ДОТООДЫН БА ГАДААДЫН ПОЛИТИКЫН ТАЛААР ЭРХИЛХЭ ҺОНОР ПРОГРАММАТАЙГААР ДАБШАНА..."

Л. И. БРЕЖНЕВ

ХЭДЭН ЖЭЛ УДААГААР...

Гахайн мяха үйлэдбэрилдэг комплекснуудай дундаhаа манай предприяти эгээл түрүүшын гэхэ гү, али республика соогоо эхи табиhан мяханай фабрика мүн. Тиимэhээ хэдэн жэлэй туршада орон дотороо дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ шалгаржа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан-тугта хэдэн удаа хүртэбэ.

Манай предприятиин операторнууд, мэргэжэлтэд иимэ ехэ амжалта туйлахын тула гансашье гахайнуудаа hайнаар түлжүүлжэ шахана бэшэ, мүн тусгаар хэлсээ баталhан ажахынуудтайгаа харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлхые оролдоно. Тодорхойлон хэлэбэл, манай комплексдо поршоонхонуудые тушаадаг ажахынуудай гахайн фермэнүүдэй коллективүүдтэй саг үргэлжэ уулзажа, хүдэлмэри тухайгаа хөөрэлдэдэг заншалтайбди. Энээнэй ашаар предприятимнай поршоонхонуудаар таhалгаряагүй хангагдажа, гүрэндэ мяха тушааха түсэбнай жэншэдгүй дүүргэгдэнэ ха юм.

Манай бригада дүрбэн звеноhоо бүридэнхэй. Гурбан звеногоймнай гэшүүд поршоонхонуудые түлжүүлжэ шахан таргалуулдаг хүдэлмэритэй. Нэгэ звено карантинай бүлэгые харуулалдаг юм. Ажахынуудhаа асарагдаhан поршоонхонууд энэ цехтэ hарын туршада байлгагдана. Удаань тус бүрез 35—40 килограмм шэгнүүртэй болоходоо, шахан таргалуулгын цехүүдтэ үгтэдэг байна.

Карантинай цехые дуршэлтэй гахайшан Анна Федоровна Непомнящих ударидана. Эндэ бүхыдөө гурбан мянган поршоонхо тэжээгдэдэг юм. Нүгөөдэ гурбан цехые Василиса Ефремова, Надежда Афанасьева, Клара Савинова гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Эдэ цехүүдтэ тус тустаа гурбан мянган поршоонхо түлжүүлэгдэнэ, шахагдана. Эндэхи операторнууд гахайнуудаа 100 килограммда хүрэтэрнь шахан таргалуулна.

Шахамалнуудайнгаа шэгнүүрые түргэн хүсөөхын тула комплексын операторнууд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Бидэ тэжээлэй шанарые, шэмые hайжаруулхын түлөө оролдонобди. Тодорхойлбол, талха таримааниие зүйлдэ минеральна бодосуудые холидог гээшэбди. Мүн карантинай цехтэ нарhанай шэлбүүhээр хэгдэhэн гурил үгтэнэ.

Манай комплексдо Улаан-Үдын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй районуудай ажахынуудhаа поршоонхонууд абтадаг гээшэ. Эдэ ажахынууд хэлсээнэйнгээ ёhoор тус бүрез 30 килограмм шэгнүүртэй поршоонхо үгэхэ аад, 25 килограммтайнуудые эльгээнэ.

Манай операторнууд поршоонхонуудаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, шэгнүүрыень сүүдхын 475 граммаар дээшэлүүлнэ. Комплексымнай гахайшад үнгэрhэн январь hарада 4678 центнер мяха гүрэндэ тушаажа, хоёр hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэв. Бидэ мүнөө жэлдэ 24 мянган центнер гахайн мяха үйлэдбэрилхэ түсэбөө декабрь hарын хахадта дүүргэхэ зорилготойбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай предприятиин коллектив үйлэдбэрилhэн продукциингаа өөрын үнэ сэнгые хямдаруулжа, шанарыень hайжаруулхын түлөө горитой хүдэлмэри ябуулна. Жэшээлбэл, 1980 ондо манай үйлэдбэрилhэн мяханай центнер бүхэнэй өөрын үнэ сэн 108 түхэриг 63 мүнгэтэ байхаар түсэблэгдэhэн hаа, 98 түхэриг 62 мүнгэтэ болоhон байна. Иигээд ерэхэдээ бидэ жэл бүри хямда сэнтэй мяха ехээр үйлэдбэрилнэбди. Зэргэсүүлэн харабал, ашаглалгада тушаагдаhан түрүүшынгээ жэлдэ үйлэдбэрилhэн мяханай центнер бүхэниинь 118 түхэриг 48 мүнгэтэ байбал, удаадахи жэлдэнь 107 түхэриг 92 мүнгэтэ, 1979 ондо 100 түхэриг 16 мүнгэтэ болотороо хямдаруулагдаа.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ эрхим амжалта туйлаха зорилготой манай коллектив дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа. Тиигэжэ гахай бүхэнэйнгөө шэгнүүрые хоногой 500 граммаар дээшэлүүлжэ, тэжээлээ алмаха, мяхалиг гахайнуудые олоор тушааха болонобди. Комплексымнай коллективтэ хэтэ мүнхэдөө хадагалагдахаар барюулагдаhан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг гансашье туйлаhан амжалтыемнай тэмдэглээ бэшэ, мүн шэнэ илалтада уряална гээшэ.

Ф. ХАЙДУКОВ,
Улаан-Үдын районой гахайн мяха үйлэдбэрилхэ ажахы хоорондын «Южный» комплексын бригадир, партбюрогой секретарь.

МАНАЙ ФОТОКОРРЕСПОНДЕНТ Н. ДРИГЕНОВЭЙ БУУЛГАҺАН ЭНЭ ЗУРАГ ДЭЭРЭ КОМПЛЕКСЫН ПАРТБЮРОГОЙ СЕКРЕТАРЬ ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ЭНДЭ БРИГАДИРААР ХҮДЭЛДЭГ ФЕДОР НИКОЛАЕВИЧ ХАЙДУКОВОЙ ЗАЛУУ ВЕТВРАЧ ВАЛЕНТИНА МИХАЙЛОВНА ВЫСОЦКАЯТАЙ АЖАЛ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙГАА ХӨӨРЭЛДЭЖЭ БАЙХЫЕНЬ ХАРАНАТ.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ КОММУНИСТНУУД

ТАБИН ЖЭЛДЭ ПАРТИИН ЗЭРГЭДЭ

Ажалай, дайнай ветеран, ВКП(б)-гэй XIX съездын делегат, Ленинэй, Улаан Тугай, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын I шатын, «Улаан Одон» орденуудтай, Ажалай Улаан Тугай хоёр ордентой, хэдэн олон медальтай, 25 жэлдэ РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо байһан, мүнөө союзай тусхайта пенсионер Доржи Цыремпилович Цыремпилон залуушуулай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэнэй коммунис партиин гэшүүн болоһоорнь 50 жэл гүйсэбэ.

Хүлгөөтэ 1931 оной февраль. Дээдэ-Үдын багшанарай техникум дүүргэһэн, партиин гэшүүндэ кандидат, 23-тай Доржи Цыремпилон Алайрай таряашан залуушуулай һургуулиие (ШКМ-ые) даагшаар хүдэлжэ байгаа. Ажалшье гэээшэ захагүй. Гансахан урдахи хүдэлмэреэ хараад үнгэрхэгүй, харин тэндэхи эхин һургуулинуудай багшанарые суглуулжа, кустовой һуралсал эмхидхэхэ уялгатай. Хажуугаарнь түмэр замай хүдэлмэришэдэй һургуулиин филиал тэрээндэ даалгажархёо. Юрэдөө үглөө эртэһээ үдэшэ орой болотор сүлөө забгүй хүдэлхэ, багшалха ушартай болодгоо.

Мүн тэрэ үедэ ангиин тэмсэл дабагдаагүй, һая хүл дээрээ гаража байһан хамтын ажалда хоро хүргөөшэд үшөөл дайралдадаг байһан. Нэгэтэ тэдэнтэй буу-суу барижа тулалдаха хэрэг гараа. Энээн тухай Доржи Цыремпилович мүнөөшье хүрэтэр мартадаггүй.

— Бульмад нютагай хулгайшад-дээрмэшэд коммунын зөөри хулуухаяа ерэхэнь гэһэн доогуур мэдээн партийна ячейкэдэ оробо. Тэдэнэр хэнэйхитэй холбоотойб, хэнэйдэ буухаб гэжэ бараг мэдэгдээ. Партийна ячейкэ өөһэдынгөө коммунистнуудые, эдэбхитэдые суглуулжа, хамта арбаад хүндэ буунуудые барюулаад, хулгайшадые угтахаар табяа. Һүниин харанхыда хулгайшадшье (5—6 хүн) ерээ. Тэдэнэрые буутай хүнүүд угтажа байна гэжэ ойлгохолоороо, хулгайшад буудажа оробо. Хоёр талаһаа буудалдаан болошобо. Бидэнэршье дээрмэшэдые хүреэлжэ, засагай зургаанда тушаагаа бэлэйбди...

Эдэ бүгэдэһөө гадна тэдэ жэлнүүдтэ ган гасуур байжа, ургаса муу гараһан, үлэсхэлэн саг байһан юм. Эгээл энэ хүндэ хүшэр сагта, хүдөөдэ социализмын үндэһэ һууриин бэхижүүлэгдэжэ байһан үедэ Доржи Цыремпилович Коммунис партиин гэшүүндэ абтааһэн. Тэрэ гэһээр тэбхэр табин жэл үнгэршэбэ.

Залуу коммунистын зам хүнгэн байгаа гэхын аргагүй, Алайрай райондо гурбан жэл хүдэлөөд байтараа, Улаан Армида сэрэгэй албанда абтажа, Буркавполкдо курсант болоо. Хоёр жэлэй туршада эндэ бэе махабадаа бэхижүүлһэн, дайн сэрэгэй нюусатай танилсаһан, командирай мэргэжэл шудалһан юм. Энэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадахадань айхабтар туһатай байгаа бшуу.

Эдэбхитэй, һүбэлгэн, юумэнһээ сухарихагүй, хүн зонтой үгээ ойлголсоходоо бэрхэ хадаа Доржи Цыремпилович дайнай урда жэлнүүдтэ «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакторһаа, партиин Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарьһаа захалаад, партиин областной комитедэй гурбадахи, хоёрдохи секретаряар һунгагдаһан намтартай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн тэрэнэй Москвада ВКП(б)-гэй ЦК-гай дэргэдэхи партийна эмхидхэгшэдэй дээдэ һургуули дүүргэжэ байха үедэ захалһан юм. Тэрэ дороо Хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Армиин сэрэгэй главна политуправлениин мэдэлдэ эльгээгдэһэн Доржи Цыремпилович уданшьегүй политотделнүүдэй начальнигуудай курсада гурбан һара һураад, 60-дахи морин сэрэгэй дивизиин политотделэй начальнигай орлогшоор эльгээгдээ бэлэй. Одсошье «халуун шулуу долёохо» гээшэ эндэ үзэгдөө. Булад хуягтай, хүсэ ехэтэй фашис нохосууд Сталинград хото руу добтолжо байгаа. Булюу хүсэтэй дайсантай тулалдаһаар манай сэрэгшэд гэдэргээ сухариха баатай болоо. Хүнүүдтэ унтаха нойргүй, хэдэн үдэр эдеэ хоолгүй ябахашье ушар тохёолдоо. Иимэ хүндэ хүшэр сагта сэрэгшэдэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха, дайсаниие дараха этигэл найдабари түрүүлхэ, «нэгэшье алхам гэдэргээ сухарихагүй» гэһэн Верховно Командованиин захиралтые тэдэндэ ойлгуулха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ, шадабари, шэн зориг, өөрын баатаршалга хэрэгтэй байгаа бшуу. Тэрэ бүгэдэ Доржи Цыремпиловичтэ бии һэн. Тиимэл хадань тэрэниие уданшьегүй Хойто-Кавказай фронтын ябаган сэрэгэй 317-дохи дивизиин политотделэй начальнигаар ябуулаа. Тэндэ фашистнуудай шанга добтолгонуудта сохилто хэхэ ехэ байлдаанууд соо ороо. Булимтарагшадай хэды дугташаашье һаа, тэдэниие зогсоожо шадаа. Эдэ байлдаануудай үедэ дивизиин политотделэй начальник өөрөөшье шархатаһан юм.

1943 оной зун Доржи Цыремпилович Харьков шадар дайлалдажа байһан 303-дахи дивизиин политотделэй начальнигаар ябуулагдаа. Тэндэ баһал бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон Днепр мүрэниие гаталха добтолгодо, Корсунь-Шевченковскэ тулалдаанда хабаадаһан байна.

— Эдэ байлдаанда үзэхэ юумэн хуу үзэгдөө даа, — гэжэ Доржи Цыремпилович хэлэхэдээ, һанаандаа оруулхадаа мүнөөшье досоонь заригад гэнэ хэбэртэй. —Илангаяа Днепр мүрэн гаталхань хүндэ һэн. Мүрэнэй баруун эрьень үндэр байжа, тэндэ фашистнууд ехэ бүхэлэлтэнүүдые түхеэргээд, хүн амитанай дүтэлхын аргагүй гэхээр буудажа, бомбодожо байһан юм. Хэды тиимэ байбашье, Днепр мүрэн дээрэһээ дайсад түригдөө бэлэй.

Корсунь-Шевченковскэ байлдаанда фашистнуудай ехэ бөөн сэрэг хүреэлэгдэжэ, үй бута сохигдоһониинь мэдээжэ ааб даа. Эндэ Доржи Цыремпилович ябалсажа гараһан габьяатай.

1945 оной январьда Д. Ц. Цыремпилон 49-дэхи стрелково корпусой политотделэй начальнигай орлогшоор томилогдожо, Эхэ ороноо дайсадһаа сэбэрлэхэ, Болгари, Румыни болон Чехословакиие сүлөөлхэ добтолгото байлдаануудта хабаадажа, Прага город шадар Илалтын үдэрые угтаһан юм.

Тэдэ энээгээр дайшалхы замынь дүүрээгүй. 1945 оной август—сентябрь һарануудта Забайкалиин фронтдо эльгээгдэжэ, Японой булимтарагшадые бута сохихо дайнда хабаадаһан алдартай.

Одоошье баруун, зүүн тээхи дайсадые даралсажа, 1946 оной апрель һарада батальоной комиссар байһан подполковник зэргэтэй, энгэрээрээ дүүрэн орден, медальнуудтай Доржи Цыремпилович Цыремпилон түрэл республикадаа бусажа ерээ бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретаряар, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр 1960 оной һүүл болотор хүдэлжэ, түрэл республикынгаа экономико ба соёл-гэгээрэл хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулһан байха юм. Эдэ жэлнүүдтэ РСФСР-эй Верховно Соведтэ депутадаар оло дахин һунгагдаһан, 25 жэлэй туршада РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшын уялга дүүргэжэ, ехэ эмхидхэхы, ударидахы шадабаритай байһанаа харуулаа. ВКП(б)-гэй XIX съездын делегат байһан солотой.

Союзай тусхайта пенсионер болоод, байхадаашье миин һуугаагүй, арба гаран жэлэй туршада республикынгаа Номой хэблэлдэ редактораар ажаллаа, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө дала гараад ябабашье, хүнгэн сарюун зандаа, шогтой зугаатай ябажа, дайнай ветерануудай соведэй гэшүүн байжа, залуу үетэниие Эхэ ороноо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ хубитаяа оруулна.

Б. ГЫЛЫКОВ.

МИНИИ ОМОГОРХОЛ

ҺҮҮЛЭЙ хэдэн һарые бүхы оромнай КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө ехэ тэмсэлэй, шэнэ табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэлһын оршон байдалда үнгэргэбэ. Хэһэн, бүтээһэнээ эрьежэ харахада одоо гайхамаар даа.

Би партитай хуби заяагаа холбоһоор табин нэгэн жэл болобоб. 1930 оной февраль һарада тэрэнэй гэшүүндэ абтаа һэм. Тэрэ гэһэнһээмни хойшо партиин арбан съезд болоо. Энэ мүнөө арбан нэгэдэхиень угталсаба гээшэб. Съезд бүхэн партиин болон ороной бэелүүлхэ шэнэ хараа түсэбүүдые тодорхойлдог байһан гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тон зүб хэлнэ. Коммунистын үндэр нэрэ зэргэ зүүһэн тэрэ жэлэймни зун партиин XVI съезд зарлагдаһан юм. Тэрэ үедэ хүдөө ажахые үргэлжэдэнь коллективизациин замда оруулжа, нюдарган баяшуулые усадхажа байһан хүлгөөтэй саг байгаа бэлэй.

Энэл үедэ манай «Нэгэдэлын хүсэн» гэжэ коммунын партийна ячейкын бүридэлдэ арбаад коммунистнууд ородог байһан юм. Партиин Түнхэнэй айком коммуные бэхижүүлхэ, шэнэ гэшүүдые тэрээндэ һайн дуранай гуримаар абаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг һэн. Энэ хэрэгые бидэ бодото дээрэнь бэелүүлээ һэмди. Тэрэ үеын эдэбхитэй коммунистнууд С. Д. Тапхаев, И. С. Оздоноев, С. Ш. Сымбелов болон бусад маанадаа дахуулан ябагша бэлэй.

Түрүүшын түсэбтэ табан жэлэй һүүл болотор хамтын ажал эмхидхэлгые гол түлэб дүүргэхэ зорилго парти табиһан байгаа. Энэ зорилгые дүүргэхэ хэрэгтэ манай коммуна хубитаяа ехээр оруулһан түүхэтэй. 1930 ондо Галбын коммунада дүшөөд үрхэтэ айл оронхой байһан һаа, хойто жэлынь 56, хоёр жэлэй үнгэрхэдэ 75 үрхэтэ айл болоһон юм. Адууһа малнай олоширжо, газар тарялалмнай үргэдэжэ эхилээ.

1933 оной хабар коммунадамнай гурбан трактор угтэжэ, баярай ехэ митинг болоһыень огто мартадаггүйб. Тэрэл жэлэй һүүл багаар дүтэ шадар оршодог долоон коммуна нэгэдэжэ, партиин XVII съездын нэрэмжэтэ колхоз болон бэхижэһэн байна.

Партийна организациин хүтэлбэри доро колхознай хурдан түргэнөөр баяжаа. Бидэ юрын колхознигууд Жэмбэ Ангархаев, Балдан Пантеев, Сэрэн Ангархаев, Санжа Сыренов гэгшэд тон эдэбхитэй, оролдосотойгоор ажаллагша һэн. Колхозой түрүүлэгшээр Д. Ш. Хамнуев, удаань В. С. Барбаков гэгшэд угаа шадамараар хүтэлбэрилжэ, ажахыгаа нилээд бэхижүүлһэн, баяжуулһан габьяатай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ бүхы ажалнай эхэнэрнүүдэй, эдиршүүлэй зэм дээрэ унаа һэн. Эхэнэр зониие хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэ талаар партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээлхэдэ, З. Н. Садыева, А. А. Сыремпилова, Б. С. Машкинова болон бусад колхозой хүтэлбэрилхы харюусалгата хүдэлмэридэ хүдэлһэн байха.

Би өөрөө табан жэл сэрэгтэ ябажа бусаа һэм. Колхозой экономико дайнай жэлнүүдтэ һуларһан байгаа ааб даа. Хэды тиигэбшье һаань, коммунистнууд бэрхэшээлһээ тунхаряагүй, түрүү зэргэдэ ябажа, ажахыгаа һэргээжэ шадаһан бэлэй.

1959 ондо манай XVII съездын нэрэмжэтэ, «Знамя» колхозууд нэгэдэжэ, Хоймортo нэгэ томо «Восточные Саяны» гэжэ нэрэтэй колхоз байгуулагдаһан юм. Мүнөө манай ажахы район соогоо олон һалбаритай томо ажахынуудай нэгэн болоо. 3328 гектар таряалантай, 2200 гектар сабшалантай, 3670 үхэртэй, хэдэн зуугаад хонитой, 527 толгой адуутай, 225 гахайтай ажахы гээшэ. Техникын талаар хэлэбэл, 70 трактор, 40 комбайн, 30 автомашина ба бусад элдэб түрэлэй оньһон түхеэрэлгэнүүд ашаглагдана.

Анхан коммуна байгуулхадамнай оройдоол арбаад гэшүүдтэй ячейкэ байһан һаа, мүнөө 112 коммунистнуудһаа бүридэһэн нилээд томо партийна организаци байгуулагданхай. Энэ хадаа партиин заахан заабари, хараалһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэг хүтэлбэрилхэ, ажалшадые эмхидхэхэ, хүмүүжүүлхэ политическэ хүсэн болоно.

Манай ажахыда ехэ барилга хэгдэнэ. Шэнэ томо клубууд, саадууд, байрын гэрнүүд бодхоогдонхой. Орооһо таряанай оньһожоруулагдамал тоогууд, малай томо комплекснууд дэлнэ.

Эдэ бүхы хүгжэлтын ехэ хубилалтые бидэ имагтал Коммунис партиин хүтэлбэри доро туйлаабди. Энэ партитай хуби заяагаа холбоһондоо би тон баяртай ябагшаб. Таби гаран жэлдэ партиин зааһан һургаалаар урагшаа алхан, шэнэ байдал байгуулагшадай эдэбхитэдэй зэргэдэ ябаһандаа золтойб, жаргалтайб. Энэ үнгэрһэн сагай хугасаада коммунис нэрэ зэргэеэ дээрэ үргэн нэгэл колхоздо, партийна нэгэ организацида хүдэлжэ ябанаб. Энэ минии эгээн ехэ зол гээшэ.

Түрэл партиимнай XXVI съездэ политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрхэнь, хараалһан зорилгонуудые гоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэнь болтогой гэхэ байнаб.

Ж. БОРХОНОЕ,
Түнхэнэй районой «Восточные Саяны» колхозой гэшүүн, тусхайта пенсионер, 1930 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

ШЭНЭ ЭКСПОЗИЦИ

Республикымнай М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ түүхын музейн залнууд дотор «Буряад орон съездһээ съезд хүрэтэр» гэһэн юрэнхы гаршагтай шэнэ экспозици эдэ үдэрнүүдтэ нээгдэжэ, олоной анхарал татана. Тэрэнэй бүридэлдэ манай республикын экономико болон соёлой арбадахи табан жэлэй туршада туйлаһан амжалтануудые харуулһан олон тоото материалнууд, фото-зурагууд оруулагданхай.

Тэрэнэй стенднүүд дээрэ табигдаһан материалнууд сооһоо промышленностиин түрүү хүнүүдтэй, республикын суута хонишод, малшад, механизаторнуудтай танилсахабди. Тиихэдэ БАМ-ай барилгада зорюулагдаһан тусхай стенд харанабди. Һаяхана Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн В. Р. Толстоуховай бригадын ажал хүдэлмэри тухай домоглон хөөрэһэн материалнууд, өөрынь фото-зураг бии.

— Энэ экспозици хадаа гансашье арбадахи табан жэл соо бэшэ, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлдэ республикымнай хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые тодорхойлһон һонирхолтой тоо, баримтануудтай харагшадые танилсуулха, — гэжэ республикын музейнүүдэй нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо нүхэр В. Ц. Гунзынов хөөрэнэ.

Манай корр.

«БИДЭНЭР БАМ БАРИНАБДИ»

Иимэ гаршагтай альбом РСФСР-эй уран зураашадай Ленинградтахи хэблэл барлан гаргаба. Тус альбом дотор плакадууд, скульптура, искусствын уран гоё бүтээлнүүд хабсаргагданхай.

БАМ-ай барилгашадай баатарлиг ажалые харуулһан эдэ зурагуудай 150-яад автор өөһэд өөһэдынгөө бүтээлнүүдые олоной үзэмжэдэ табиба гээшэ. Тэдэнэй дунда Буряадай искусствын мастернуудай бүтээлнүүд олон. К. Шонхоров, Р. Санжиев, А. Сахаровская, А. Даржаев, бусадай уран гоё зурагуудые эндэ хужарлан харамаар.

Л. АЛЕНКИН.

БАРИСААН БАТАЖАНА

Нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд Шэтын камвольно-сэмбын комбинадай коллективтэй жэл бүри дүй дүршэлөө андалдадаг, хоорондоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргалсажа байдаг юм. Һаяхана Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай партком, профком болон ВЛКСМ-эй комитедэй бүлэг гэшүүд хүршэнэртөө айлшалжа ерэбэ.

Гурбан үдэрэй туршада айлшалһан манай республикын түлөөлэгшэд Шэтын комбинадай цехүүдээр ябаж, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһан, хүдэлмэришэдэй байдаг хамтын байрада хүрэһэн, спортын комплекс, хүүгэдэй ясли-сад, Соёлойнь ордондо орожо гараһан байба.

Һүүлшын үдэр хоёр комбинадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, манай Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай коллектив илаһанда тоологдоһон байна.

В. ИВАНОВА.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай уран һайханай коллективүүд КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ зорюулжа, бэлиг шадабарияа соёлой байшангууд, клубуудай сценэ дээрэ харуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай Соёлой ордоной дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэй эдир хатаршад.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА. ТАСС. АПН

ФРГ. Ороной зэбсэгжэлтын замда саашадаа шэлжэн ороолго олониитын зүгһөө эрид шууд буруушаагдана. Баруун Германиин түрүү үзэлтэй хүн зон эб найрамдал хангаха, буу зэбсэг хураха тухай эрилтэ табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бонндо болоһон жагсаалда хабаадагшад.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОНДО ХАРША КАМПАНИ

ВАШИНГТОН. США-гай захиргаан Совет орондо харша кампанида дахин дэбэргэжэ байна.

«Бальтимор Сан» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гай гүрэнэй секретарь А. Хейг февралиин 17-до США-гай союзник оронуудай элшэн сайдуудтай зүблөө хэхэдээ, Советскэ Союз ба бусад социалис оронууд Сальвадортохи хёмороое «Уласхоорондын зүришэлдөөн» болгохо хүсэлэнтэй гэһэншүүгээр баталан мэдүүлээ. Сальвадорой арадта талархаха, дэмжэлгэ үзүүлхэеэ болёогүй һаань, Куба ба Никарагуада эсэргүү хэмжээнүүдые абахабди гэжэ сэхэ занаһан байна.

Социалис оронууд тушаа Хейгэй хардалга гүрдэлгэнүүд Сальвадорой хунтые Американ зүгһөө дэмжэлгын дэбэргэгдэн һүжэрөөгдэжэ байһые далдалхын тула шухала болоһон байгаа ха.

КУБЫН МИД-эй МЭДҮҮЛГЭ

ГАВАНА. Кубын МИД-эй тарааһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ мэдээсэгдэнэ: зэбсэглэмэл социальна харша бүлэг этэгээдүүд февралиин 13-да Гаванадахи Эквадорой посольстводо шурган ороһон аад, тэндэһээ намнагдан гаргагдаһан байгаа. Кубын засагаархид Эквадорой засагай зүбшөөлөөр шухала ябуулга хэһэн, тиихэдээ хүнэй гэмтэлгэ ушаруулхагүй гэжэ оролдоһон байна гээд документ дотор хэлэгдэнэ.

Тиимэ болохолоороо, гадаадын дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхиие, тэрэшэлэн орон дотор байдаг дипломадуудые хуули буса зорилгоёо туйлахын тула хэрэглэхээр һанаашалагшадай зүгһөө харата ябуулга хэбэшье һаань, сухарихагүй байһанаа Кубын правительство үшөө дахин лаблан баталаа гэжэ МИД тусхайлан тэмдэглэнэ.

Эквадорой правительствын, тэрэнэй Гаванада эльгээһэн делегациие залан сэхэ хараа бодол баримталһаниинь, тус ороной элшэн сайд Перес Кончиин эрэлхэг зоримгой байһаниинь Кубын МИД-эй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Добтолон орогшодой ехэ зэмэтэй байбашье һаань, тэдээн тушаа хэһээлтын дээдэ хэмжээн абтахагүй гэжэ документ дотор хэлэгдэнэ. Гэмтэ этэгээдүүдые номгодхохо үедэ буу зэбсэг хэрэглэгдээгүй, тэдэнэй дундаһаа нэгэшье хүн шархатаагүй.

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ДУРАДХАЛНУУДЫЕ ДЭМЖЭНЭ

КАБУЛ. Афганистанай Нангархар гэжэ зүүн провинциин шажанай албатанай түлөөлэгшэдэй суглаан провинциин түб — Джелалабад хотодо болобо. Тэрээндэ хабаадагшад Эсэгэ ороной национальна фронт тогтоохо гэһэн шиидхэбэриие нэгэ һаналтайгаар дэмжээ. Энэ фронт өөрынгөө зэргэдэ афган общестын бүхы зоной ба ангинуудай түлөөлэгшэдые нэгэдүүлхэ зорилготой.

ДРА-гай правительствын табиһан зорилгонуудые дэмжэнэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад мэдүүлбэ. Тэдэнь исламай гол ёһонуудта таараха, ороной ажалша мусульмануудай хүсэл эрмэлзэлнүүдтэ харюусаха байна.

Суглаанда хабаадагшад Афганистанай ба Пакистанай, Афганистанай болон Иранай хоорондохи арсалдаатай асуудалнуудые шиидхэхын тула хоёр талын хөөрэлдөө эхилхэ тухай ДРА-гай правительствын дурадхалнуудые дэмжэжэ байһанаа нэгэ һаналтайгаар элирхэйлээ.

ХААНА, ЮУН БОЛОНОБ?

БУРУУШААЛАЙ ЕХЭ ХҮДЭЛӨӨН

БОНН. «ФРГ мүнөө нюусаар ядерна гүрэн болоод байна. Американ атомна шэнэ ракетэнүүдээр «нэмэжэ зэбсэглэгдэбэл», Хойто далаһаа Баварска альпанууд хүрэтэрхи газар дайда дээрэмнай тараагдан тодхогдоһон аюулта хүсые бүри ехэ болгохо. Эндэ хэдэ мянган ядерна һомон нюугданхай», гээд амгалан байдалай асуудалнуудые шэнжэлхэ Стокгольмдохи уласхоорондын институт тоолоно.

НАТО-гай ракетно-ядерна зэбсэгүүдые захагүй үрдилдэн түхеэрэлгын ямар юумэндэ хүргэхэ тухай, орондомнай бүри мүнөө ямар аюулнуудые ушаруулжа байһан тухай Баруун Германиин эрхэтэдэй шэбшэн бодожо үзэхөөр ехэ материал «Штерн» газетэдэ тунхаглагданхай.

Буу зэбсэгүүдые НАТО-да хабаададаг оронуудай үрдилдэн түхеэржэ байһые буруушааһан, аюулгүй байдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряалгын оршон байдалда амгалан ажаһуухын түлөө хүсэтэ хүдэлөөн Баруун Германиин олонхи эрхэтэдэй тиимэ ехэ аюулда эсэргүүсэн тэмсэхээр шиидэнхэй байһыень гэршэлнэ.

ХАРАТА БАЛМАД ПОЛИТИКА

ХАНОЙ. Хоёр жэлэй саана социалис Вьетнамда эсэргүү түримхэй дай үүдхээд, гутамшагаар һамна сохюулһан Хитадай хархис засагаархид Вьетнамда харша балмад политикаһаа арсаагүй байһаар. Хитадай сэрэгшэд СРВ-гэй бэеэ дааһан байдалда халдан добтолжо, республикын сүлөөтэ байдалые, газар дайдын бүрин байлгые бүдүүлигээр эбдэнэ. Үнгэрһэн хоёр жэлэй турша соо тэдэнэр Вьетнамай хойто хилэнүүдтэ 4 мянга гара дахин харата ябуулга хэһэн байна. Пекинэй засаг баригшад СРВ-дэ дээрмэшэн ёһоор дахин добтолхо хорото һанаашалгаһаа арсаагүй байһаар.

ИЗРАИЛЬҺАА ЗУГАДАНА

НЬЮ-ЙОРК. Хүнүүдэйнь хилын саана гаража ошолго Израильда ехэ түбэг бэрхэшээл ушаруулна, гүрэнэйнь оршон байлгада аюул тохёолдуулна,—гэжэ Еврейн агентствын генеральна директор С. Лахис Ассошиэйтед пресс-сей Тель-Авивтахи корреспондентдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлээ.

ПНР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

ВАРШАВА. ПНР-гэй Министрнүүдэй Соведэй заседани февралиин 20-до Варшавада түрүүлэгшэ В. Ярузельскиин хүтэлбэри доро үнгэргэгдөө. Элүүрые хамгаалга, байрын гэрнүүдэй барилга, коммунальна ажахы, хүдөө ажахы, дотоодын дэлгүүрые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалга гэхэ мэтэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Больницануудай барилга ба заһабари түргэдхэхэ, элүүрые хамгаалгын бааза үргэдхэхэ гэжэ Совет шиидхээ.

Хүдөө ажахыда шухала үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые олоор эльгээхэ гэжэ промышленна албан зургаанууд уялгалагдаба.

Министрнүүдэй Совет байгша оной апрелиин 1-һээ мяха, мяханай зүйлнүүдые карточкаар худалдадаг болохо гэжэ шиидхээ.

Министрнүүдэй Соведэй экономическа комитет, профсоюзуудай асуудалнуудые шиидхэхэ комитет, эдеэ хоолой ажахын совет тогтоогдоо. Министрнүүдэй Соведэй экономическа комитет социально-экономическа зорилгонуудые тодо һоноороор бэелүүлгэ, арадай ажахын һалбаринуудай таһалгаряагүй хүдэлмэрилхэ ябадал хангаха зорилготой. Энэ комитет гадаадын оронуудтай экономическа харилсаа холбооной асуудалнуудые, СЭВ-тэ хабаатай нэгэдэл болон хамжаанай асуудалнуудые шиидхэхэ болоно.

Профсоюзна асуудалнуудые шиидхэхэ комитет профсоюзууд тушаа правительствын политикые тодорхойлхо байна.

ТОБШОХОНООР...

△ Олимпиин наадануудай хоёр удаа чемпион Владимир Куцай нэрэмжэтэ комплексын талмай дээрэ хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үбэлэй мүрысөөн дүүрэбэ. Эндэ хабаадалсаһан нютагаймнай басаган, уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова залуушуулай дундаһаа ороной чемпионкын нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Тэрэ спортын зургаан зүйлөөр мүрысэхэдөө, дүн хамта 5299 очко абажа, Россин шэнэ рекорд тогтообо.

Мүнөө Надежда Виноградова Москва хотодо үлэнхэй. Мартын тэн багаар Болгарида үнгэргэгдэхэ уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ бэлдэжэ эхилбэ.

△ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентка, уласхоорондын классай спортын мастер, СССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ абтаһан Татьяна Позднякова эдэ үдэрнүүдтэ һуралсал-һорилго гаража байнхай. Шалтагааниинь гэхэдэ, СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө, мүн март һарада Мадрид хотодо эхилхэ уласхоорондын наадануудта хабаадаха болонхой.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи нюурта. «Со... скэ Союзай Коммунис... тиин XXVI съезд м... Москвада нээгдэхэнь!». «... оромнай, түрэл парти... ажалаймнай бэлэгүүдые... тоон абыт» — тобшо мэдээ... нүүдэй суглуулбари. «КП... эй XXVI съездын пр... түбтэ» — ТАСС-ай матер...

Хоёрдохи ба гурбад... нюурнуудта. «Нюдэнэй... сэсэгыдэл сахиха» — Е... рочкинан статья. «Съе... элидхэнэбди». «Шэнэ ... ганууд бодоно» — А. А... сеевэй корреспонде... «Съездын делегадууд ... рэнэ» — суглуулбари. «... галтын замаар» — Н. ... ведевэй статья. «Үгэдөө ... рөөбди» — О. Дарма... статья. «БАМ-ай бригад... — А. Куклинай очерк. «... шээ харуулан хүдэл... — Н. Челомакинай ст... «Буряад орон съезд... съезд хүрэтэр» — тоо... римтанууд.

Дүрбэдэхи нюурта. «... һонин, үйлэ хэрэгүүд, ... баримта» — суглуу... Спортивна мэдээсэл... «Бүмбэрсэг дэлхэйн һо...» — суглуулбари.

СЭНХИР ЭКР...

КПСС-эй XXVI СЪЕЗ... НЭЭЛГЭ
СССР-эй СОВЕТ АР... БОЛОН ДАЛАЙН СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ...

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

Москва. 8.55 — Да...гын программа. 9.00 — «...мя». 9.40 — Үглөөнэй ...настика. 10.00 — М... фильмнүүдэй програ... 10.30 — «Офи... — уран һайха... фильм. 12.00 — ССС... Оборонын министерствы... ховой оркестр баяр... лой маршнуудые гү... хэ. 12.15 — Совет Ар... хай баримтата филь... программа.

Улаан-Үдэ. 13.20 — ...нэ һонин. 13.30 — Сп... һонин. 13.45 — Үхиб... Мультфильмнүүдэй про...ма.

Москва. 14.05 — А... родинай ба С. Прокофь... зохёолнуудаар концерт. **— Советскэ Союзай Ко... нис партиин XXVI съ... нээлгэ. Кремлиин Съ... ордонһоо дамжуулга.** — «Время». 22.45 — ...най адрес — Советск... юз». **КПСС-эй XXVI съ... хабаадагшадай тугэс... концерт.** 00.45 — «... дэр — түби дэлхэйд...

ХОЁРДОХИ ПРОГРА...

Москва. 13.20 — К... монов. «Ород хүнүүд...

Улаан-Үдэ. 14.05 — ...носхолнууд. 14.15 — Ф... концерт.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-00359. Заказ № 45. Индекс ...